

Tertialrapport 2. tertial 2019

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	5
Økonomisk oversikt drift	6
Budsjettendringer	8
Grimstad - en åpen, innovativ kommune.....	9
Investeringer	16
Prosjekter til overføring fra 2019-2020	18
Stab og støttetjenester	20
Kultur- og oppvekstsektoren	23
Helse- og omsorgssektoren.....	28
Samfunns- og miljøsektoren	39
Fellesområdet.....	42
Kirke og trossamfunn.....	43
Finansområdet.....	44

Sammendrag

Rådmannen vurderer det som sannsynlig at endelig årsresultat 2019 vil bli negativt. Merforbruket antydes til 10-15 mill. kroner.

Grimstad kommune har et merforbruk på 28 mill. kroner i forhold til periodisert budsjett ved utgangen av 2. tertial. Merforbruket gjelder i all hovedsak merforbruk av lønn sammenliknet med hva budsjettet gir rom for. Lønn og sosiale utgifter utgjør 88% av merforbruket (24,7 mill. kroner). Samlet sett har alle sektorene (sum netto driftsutgifter) et avvik i forhold til budsjett på 19,2 mill. kroner. Helse- og omsorgssektoren har et merforbruk på 12,3 mill. kroner og kultur- og oppvekstsektoren har et merforbruk på 9,3 mill. kroner. Stab og støtte har et mindreforbruk på 2 mill. kroner, mens samfunns- og miljøsektoren har et mindreforbruk på 0,9 mill. kroner. Kommunens fellesområde ligger 2,8 mill. kroner i pluss.

Totalt for finansområdet er det en periodisert mindreinntekt på 7,9 mill. kroner. Grimstad kommune har for perioden januar til og med august 2019 en skatteinngang (inntektsskatt og formueskatt for personer) på 389,6 mill. Dette utgjør kr. 16 761 per innbygger (innbyggertallet er 23 246 per 1. januar 2019).

Rådmannens budsjettforslag for 2019 var 93,0 %. Dette ble økt noe av kommunestyret i salderingen for vedtatt budsjett i desember 2018 til 93,8 %. Etter 1. tertial 2019 var skatteinngangen 88,0 % mens den nå etter 2. tertial er 86,5 %. Rådmannen ser behov for å justere skattebudsjettet i Grimstad ned ytterligere fra kr. 630,0 mill. til kr. 605,0 mill. (minus 25,0 mill.). Inntektsutjevningen foreslås økt fra kr. 56,0 mill. til kr. 73,0 mill. (pluss 17,0 mill.). Samlet årsbudsjett skatt og inntektsutjevning blir da kr. 678,0 mill. (totalt minus kr. 8,0 mill.).

Rådmannen foreslår kun å justere budsjettet på finansområdet i 2.tertial. Slik bildet ser ut etter 2.tertial så er det sannsynlig at Grimstad kommune vil få et negativt resultat ved årsslutt. Eventuelle merinntekter på finansområdet (pensjon og inntektsutjevning fra skatteinngang i landet for øvrig) vil mest sannsynlig ikke kunne dekke opp for merforbruket i sektorene som i all hovedsak gjelder helse- og omsorgssektoren og kultur- og oppvekstsektoren.

Samlet fravær for hele kommunen viser en økning til 8,7 % for 2. tertial 2019, mot 7,7 % i 2. tertial 2018. Det er viktig å merke seg at denne forskjellen i stor grad kan forklares med at tallene er hentet fra ulike rapporteringssystemer, som beregner sykefravær på ulik måte. Avviket mellom de to rapporteringssystemene er på ca. 1 %. Det vil dermed si at sykefraværet fra 2018 til 2019 har vært på et stabilt nivå. Vi ser likevel at helse- og omsorgssektoren har en reell økning i sykefraværet sammenliknet med samme periode i fjor.

Økonomisk oversikt drift

Økonomisk hovedoversikt per 2.tertial

Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Grimstad				
Brukerbetalinger	-26 322	-27 893	-25 089	2 804
Andre salgs- og leieinntekter	-96 676	-101 012	-102 664	-1 652
Overføringer med krav til motytelse	-144 212	-141 246	-115 205	26 041
Rammetilskudd	-383 445	-424 685	-423 945	741
Andre statlige overføringer	-34 675	-41 656	-42 176	-521
Andre overføringer	-8 243	-7 935	-6 836	1 099
Skatt på inntekt og formue	-409 552	-389 637	-400 050	-10 413
Eiendomsskatt	-49 666	-46 914	-46 667	247
Andre direkte og indirekte skatter	0	-4	0	4
SUM DRIFTSINTEKTER (B)	-1 152 792	-1 180 981	-1 162 632	18 349
Lønnsutgifter	572 031	586 702	575 340	-11 362
Sosiale utgifter	158 442	163 569	150 291	-13 278
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	115 902	121 953	118 626	-3 327
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	234 957	261 639	242 767	-18 872
Overføringer	75 552	76 987	75 356	-1 630
Avskrivninger	71 057	73 191	74 188	997
Fordelte utgifter	-3 795	-2 090	1 171	3 261
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 224 146	1 281 950	1 237 739	-44 211
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	71 354	100 969	75 107	-25 862
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-25 735	-25 608	-25 423	185
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSINTEKTER (E)	-25 735	-25 608	-25 423	185
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	17 922	27 886	27 864	-22
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	37 796	36 215	36 216	1
Utlån	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	55 718	64 101	64 080	-21
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	29 983	38 492	38 657	164
Motpost avskrivninger	-71 057	-73 191	-71 981	1 210
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	30 279	66 271	41 783	-24 488
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-6 479	-5 644	0	5 644
Bruk av bundne fond	-8 998	-6 178	-936	5 242
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-15 478	-11 822	-936	10 886
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0

Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	8	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	11 383	14 358	0	-14 358
SUM AVSETNINGER (K)	11 391	14 358	0	-14 358
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	26 193	68 807	40 847	-27 960

Budsjettendringer

Rådmannen har vurdert behovet for å gjøre budsjettendringer og foreslår følgende i 2.tertialrapport (tabellen nedenfor). Siden usikkerheten om skatteanslaget både i Grimstad og landet fortsatt er der for resten av 2019, velger rådmannen å "beholde" den positive effekten av reduserte pensjonskostnader innenfor finansområdet, og ikke foreslå økninger av budsjetttrammene innenfor sektorene (helse- og omsorgssektoren, kultur- og oppvekstsektoren og samfunns- og miljøsektoren).

Forslag budsjettendringer drift 2. tertial 2019			
Nummer	Område/tjenesteenhet	Tekst	Beløp
Økte inntekter			
		Økt rammetilskudd (knyttet til virkninger AAP/økonomisk sosialhjelp)	
1)	Finans		-364 000
2)	Finans	Økt rammetilskudd/inntektsutjevning skatt	-17 000 000
Delsum			-17 364 000
Reduserte inntekter			
2)	Finans	Redusert skatteinngang	25 000 000
Delsum			25 000 000
Økte utgifter			
		Økt budsjetttramme økonomisk sosialhjelp (midler fra økt rammetilskudd/staten)	
1)	NAV		364 000
Delsum			364 000
Reduserte utgifter			
		Redusert kostnadsanslag pensjonskostnader/premieavvik og amortisert premieavvik til KLP	
3)	Finans		-8 000 000
Delsum			-8 000 000
Netto totalsum			0

Merknader:

1) Staten har lagt om (strammet inn) i ordning for arbeidsavklaringspenger (AAP). Dette fører til økte kostnader for kommunene.

Staten har beregnet virkningen av dette til 90 mill. kr. på landsplan, og fordelt midler til dette i revidert nasjonalbudsjett. Midlene til Grimstad kommune utgjør kr. 364.000 og er utbetalt i rammetilskuddet. Rådmannen mener at dette bør tilføres NAV fullt ut selv om det ikke er øremerket.

2) Budsjettert skatt og inntektsutjevning skatt, reduseres med netto samlet kr. 8,0 mill.

Skatteinngangen i Grimstad utgjør 86,5% av landsgjennomsnittet 2. tertial mot opprinnelig budsjettert 93,8%.

Skattebudsjettet i Grimstad for 2019 foreslås redusert til kr. 605 mill. Til sammenligning var skatteinntektene kr. 637,3 mill. i 2018.

3) KLP og SPK har sendt nye anslag for pensjonskostnader/premieavvik for 2019. Budsjettposten justeres derfor ned med kr. 8,0 mill.

Grimstad - en åpen, innovativ kommune

Kommunens arbeidsgiverpolitikk bygger opp under visjonen «Med viten og vilje». Arbeidsgiverpolitikken skal bidra til å virkeliggjøre samfunnsoppdraget i Grimstad kommune. Formålet er å synliggjøre et medarbeiderskap preget av mangfold og arbeidsglede, og sikre at alle ansatte bidrar til utviklingen av effektive tjenester av høy kvalitet.

Satsingsområdene for kommunens organisasjonsstrategi mot 2020 er:

- Kompetanse – anvendelse og utvikling
- Rekruttere, beholde og utvikle riktig kompetanse
- Lederskap og medarbeiderskap i fellesskap
- Innovasjon - evnen til utvikling og nyskapning

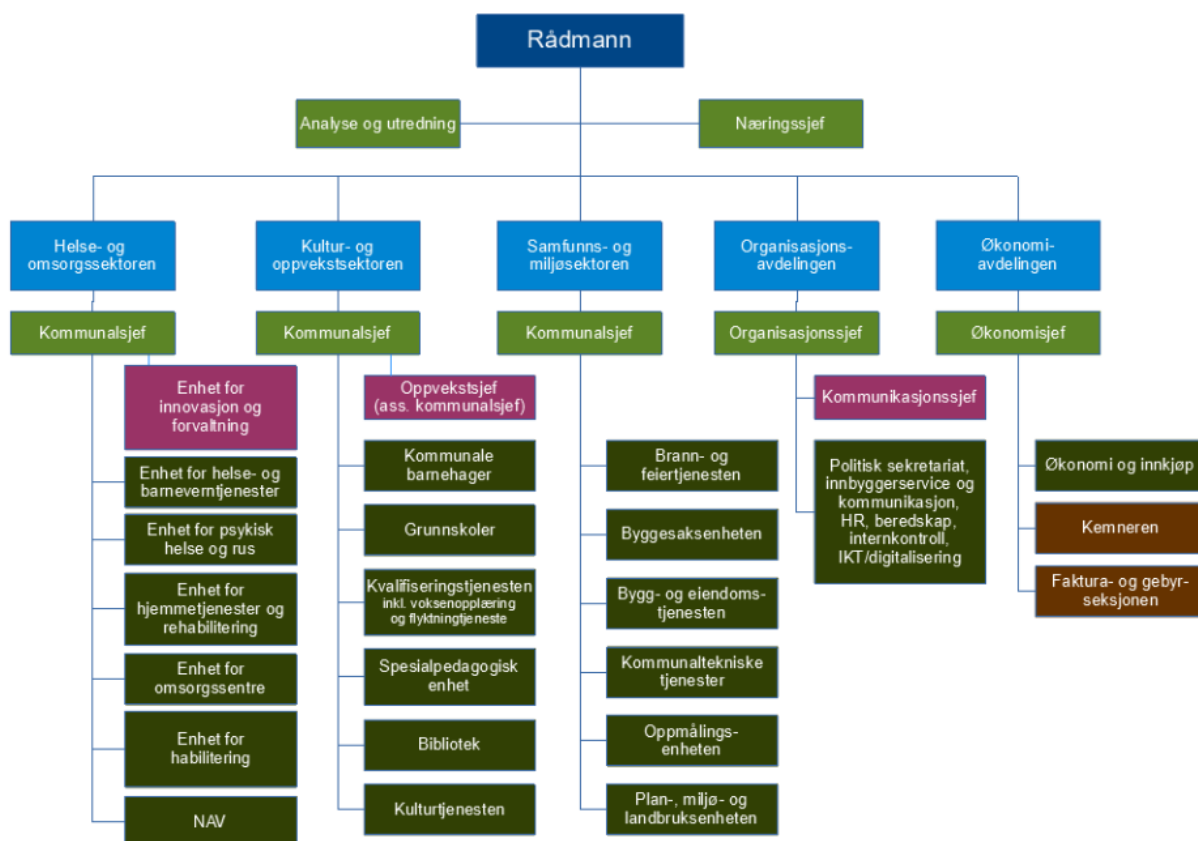
Administrativ organisering

Rådmannen, kommunalsjefene og sjefene for de sentrale støtteenhetene utgjør den administrative kommuneledelse. Rådmannens ledergruppe har det overordnede ansvar for de tjenestene kommunen utfører. Den daglige driften av kommunens tjenester til brukere og innbyggere utføres av enhetene. Enhetslederne har vide fullmakter, og de har et selvstendig ansvar for personell, økonomi, fag og informasjon (PØFI). Innenfor helse- og omsorgssektoren har fra 01.01.19 også avdelingsledere fullt PØFI-ansvar.

Rådmannens støtteenheter utfører de fellesfunksjonene hele kommuneorganisasjonen behøver, herunder tjenester knyttet til budsjett, personal- og organisasjonsforhold, informasjon og kommunikasjon, publikumshenvendelser mv.

Det har i 2019 vært arbeidet med organisatoriske endringer i forhold til administrative støtteenheter, og fra 1. april er støttetjenester delt i økonomiavdeling og organisasjonsavdeling, under ledelse av henholdsvis økonomisjef og organisasjonssjef.

Helse- og omsorgssektoren har hatt en større omorganisering som ble iverksatt fra 01.01.19, se organisasjonskart

Bemanning

Grimstad kommune har 1832 fast ansatte per august 2019. I tillegg kommer midlertidige ansatte og tilkallingsvikarer. Gjennomsnittlig stillingsprosent er på 76,2 %, dette er en økning fra 74,3 % i 2.tertial 2018.

Personalbudsjett for kommunen og den enkelte enhet er utarbeidet for faste årsverk som er innarbeidet i lønnsbudsjettet. Personalbudsjett for 2019 er basert på 1 329 faste årsverk. Dette var en økning på 14 faste årsverk i forhold til budsjett for 2018.

Alle nye stillinger har vært vedtatt av kommunestyret i henhold til delegasjonsreglement.

Tabellen under viser fordeling av nye faste vedtatt årsverk per sektor.

Personalbudsjett faste årsverk	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Vedtak om nye stillinger 2019
Totalt	1315	1329	
Støtte og stab	48	47,3	
Helse- og omsorg	567	584,4	4,9
Samfunn- og miljø	153	153,6	1
Kultur- og oppvekst	548	544,3	

Stillinger opprettet i kommunestyret 1. tertial

- Helse- og barneverntjenesten: 100% helsesekretær og 100% fastlege
- Kommunalteknikk: 100% arbeider

Stillinger opprettet i kommunestyret 2. tertial

- Helse- og barneverntjenesten: 50 % helsesekretær, 100 % helsesykepleier, 140 % jordmødre

Årsverksoversikt

Tabellen under viser hva som er utlønnet av faste og midlertidige årsverk, samt hva som er utbetalt på timelønn i 2. tertial, sammenlignet med samme periode i fjor.

T2 2018					T2 2019			
Ansattform	Personer	Kvinner	Menn	Ansattandel	Personer.	Kvinner.	Menn.	Ansattandel.
Fast	1836	1459	377	1334	1832	1433	399	1368,5
Midlertidig	279	213	66	170,6	218	163	55	136,7
Timelønnede				73,4				70,7

Faste årsverk viser antall årsverk som er utlønnet av faste stillinger. Tallet inkluderer også sykemeldte innenfor sykepengeåret og ansatte i lønnet permisjon.

Midlertidige årsverk viser antall årsverk som er utlønnet til vikarer og ansatte med tidsbegrenset arbeidsavtale. Dette er vikarer for ansatte ved sykdom, permisjon, prosjekt- og engasjementstillinger, samt lærlinger. Dette kan også være stillinger som er finansiert via statlige midler. Lønn til ansatte ved lengre sykefravær og foreldrepermisjoner refunderes via NAV.

Timelønn. I tillegg til faste årsverk og midlertidige årsverk, benyttes tilkallingsvikarer som utbetales med timelønn.

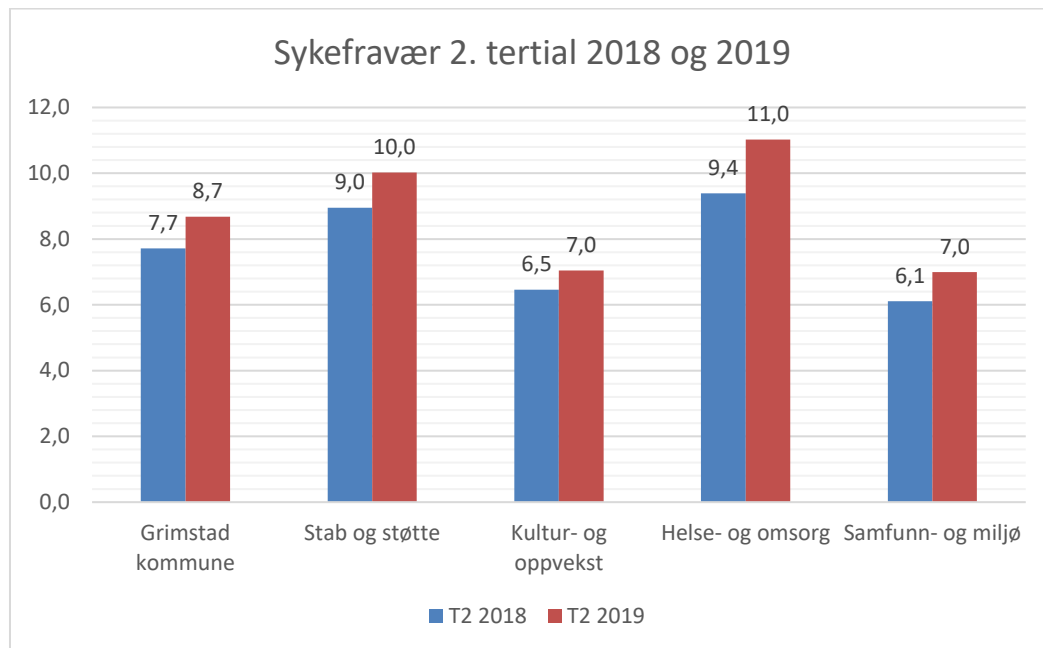
Tabellen viser en fortsatt økning i faste ansettelses, med tilsvarende reduksjon av midlertidige årsverk for 2. tertial 2019 sammenlignet med fjoråret.

Nærvær og helsefremmende arbeidsplasser

Sykefraværet i Grimstad har de siste årene vært på 7-8 prosent. Sykefraværet varierer mellom de ulike tjenesteområdene og på enheter og avdelinger.

Målene i IA-avtalen for sykefraværet nasjonalt er at det skal reduseres med 10 % sammenlignet med årsgjennomsnittet for 2018.

Samlet fravær for hele kommunen viser en økning i sykefraværet til 8,7 % for 2. tertial 2019, mot 7,7 % 2. tertial 2018. Det er viktig å merke seg at denne forskjellen i stor grad kan forklares med at tallene er hentet fra ulike rapporteringssystemer, som beregner sykefravær på ulik måte. Avviket mellom de to rapporteringssystemene er på ca. 1%. Det vil dermed si at sykefraværet fra 2018 til 2019 har vært på et stabilt nivå. Vi ser likevel at helse- og omsorgssektoren har en reell økning i sykefraværet.

NED med sykefraværet – prosjekt i 2019

Grimstad kommune viderefører satsingen på KS-prosjektet *NED med sykefraværet*. Etter en intensiv opplæring av ledere tidligere i år, er det nå mange av enhetene som har gjennomført tiltak i samarbeid med ansatte, tillitsvalgte og verneombud. HR og NAV arbeidslivssenter har bistått flere enheter i disse prosessene.

I tett samarbeid med det lokale NAV-kontoret har Grimstad kommune og NAV møter annenhver uke med ledere som ønsker hjelp til å utarbeide tiltaksplaner for ansatte som er sykemeldte eller som er i faresonen for å bli sykemeldt.

HR-teamet i Grimstad kommune tilbyr også kurs i sykefraværsoppfølging. Dette gjøres i tett samarbeid med Arendal kommune.

Lærlinger

Antall lærlinger varierer i løpet av året i forhold til godskriving av læretid, permisjoner eller andre forhold knyttet til lærlingen. Noen lærlinger avsluttet også sitt lærlingeløp i løpet av andre tertial.

Ved utgangen av juli hadde vi 30 lærlinger fordelt på ulike områder i organisasjonen, mens vi i mai hadde 35 personer inne i lærlingeordningen. Opptrappingsplan vil måtte intensiveres i 2020 for å nå de politiske målene.

Lærlingene har hatt sin opplæring fordelt mellom disse fagområdene:

- Barne- og ungdomsarbeider
- Helsearbeider

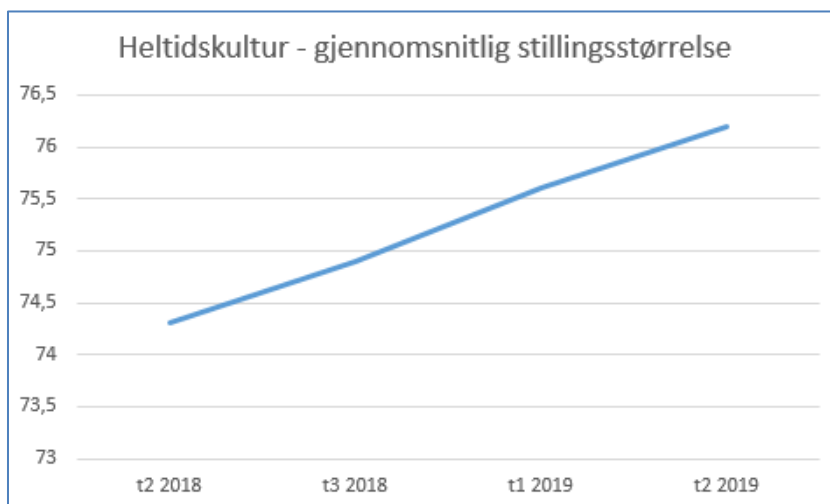
- Kjøkken
- Kontor
- Feier

Heltidskultur

Grimstad kommune jobber mye med heltidskultur, med hovedfokus på helse- og omsorgssektoren. Retningslinjer for heltidskultur vedtatt av kommunestyret er gjort gjeldende fra 01.01.19.

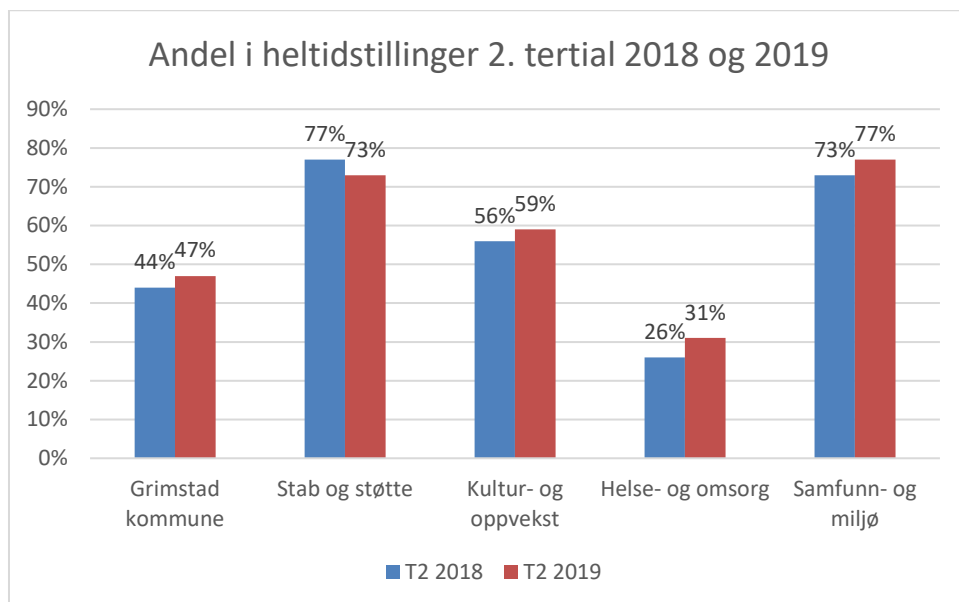
En heltidskultur er helt avgjørende for å møte framtidens kompetansebehov og krav til tjenesteutøvelse. Våre retningslinjer for heltidskultur vil kunne være et viktig bidrag til at kommunen fremstår som en attraktiv arbeidsgiver som tilbyr fulltidsstillinger til våre ansatte.

For kommunen er den gjennomsnittlig stillingsstørrelsen på 76,2 % per august 2019, hvor andel heltid er 47 % på overordnet kommunenivå.

Som figuren viser, har det vært en positiv utvikling i stillingsstørrelse gjennom det siste året.

Når vi ser på antall ansatte som jobber heltidsstilling i Grimstad kommune, ser vi en positiv utvikling også her. Spesielt gledelig er det å se at satsingen på heltidskultur innenfor helse- og omsorgssektoren viser en økning i riktig retning. Nedgangen i stab- og støtte kan forklares ved at flere heltidsstillinger sto ubesatte per august 2019.

Som tidligere etterspurt vises her tall på enhetsnivå innenfor de tre store sektorene. Tallene viser andel av de ansatte i heltidsstilling. På grunn av omorganisering i helse- og omsorgssektoren er det ikke mulig å sammenligne tallene fra 2018 mot 2019.

Sektor	Enhet	T2 2018	T2 2019
Samfunn og miljø		73 %	77 %
	Brann- og feiertjenesten	72 %	87 %
	Byggesaksenheten	100 %	100 %
	Bygg- og eiendomstjenesten	67 %	68 %
	Kommunaltekniske tjenester	76 %	82 %
	Oppmålingsenheten	100 %	100 %
	Plan, miljø og landbruksenheten	100 %	100 %
Helse og omsorg*		26 %	31 %
	Innovasjon og forvaltning		69 %
	Helse- og barneverntjenesten		70 %
	Psykisk helse og rus		43 %
	Hjemmetjenester og rehabilitering		22 %
	Omsorgssentre		16 %
	Habilitering		29 %
	NAV		91 %
Kultur og oppvekst		56 %	59 %
	Administrasjon	100 %	75 %
	Kommunale barnehager	83 %	79 %
	Grunnskoler	52 %	55 %
	Kvalifiseringstjenesten	71 %	67 %
	Spesialpedagogisk enhet	70 %	83 %
	Bibliotek	86 %	86 %
	Kulturtjenesten	23 %	25 %

HMS

Grimstad kommune skal jobbe systematisk med forbedringer av tjenestekvalitet, samt helse, miljø og sikkerhet (HMS).

Grimstad kommune er i gang med en revisjon av HMS-policy og mål, og vil i løpet av høsten etablere en gjennomføringsplan for HMS-arbeidet i samarbeid med organisasjonens hovedverneombud og lokale verneombud.

Arbeidet med HMS er forøvrig grundig lovregulert og bl.a. beskrevet i arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften.

Læringskultur og kvalitetssystem

En viktig del av arbeidet med kvalitetsforbedringer er arbeidet med å skape en lærings- og forbedringskultur. Dette gjøres gjennom en kontinuerlig utvikling av virksomhetsbeskrivende rutiner og håndbøker, og en internkontrollfunksjon som kontrollerer at vi til enhver tid etterlever pålagte lover, regler og interne krav til hvordan en tjeneste skal utvikles, leveres eller endres. Et godt avvikssystem er avgjørende for at det skal være en god praksis og kultur for å kunne registrere og følge opp avvik på en hensiktsmessig måte. En god praksis og kultur må være etablert i alle sektorer og i alle disipliner, og være en del av organisasjonens DNA og dermed understøtte organisasjonens internkontrollfunksjon

Det er verdt å understreke at blant flere igangsatte forbedringstiltak i Grimstad kommune, vil vi ha en økt satsing på prosessene knyttet til prosjektgjennomføring og prosjektkontroll denne høsten/vinteren.

Det jobbes også med å styrke internkontrollfunksjonen, og da spesielt rettet inn mot kontrollmekanismer i prosjektgjennomføringen for prosjekter i alle sektorer i organisasjonen. Vi søker også læring hos andre kommuner som har et ISO9001-sertifisert kvalitets- og virksomhetssystem, med tanke på å etablere god og velprøvd praksis for gode kontrollmekanismer i alle deler av vår virksomhetsstyring. Dette vil være med på å institusjonalisere en god kultur internkontroll for Grimstad kommune. Dette er et langsiktig arbeid som krever ledelsesfokus og forståelse på alle nivåer i organisasjonen.

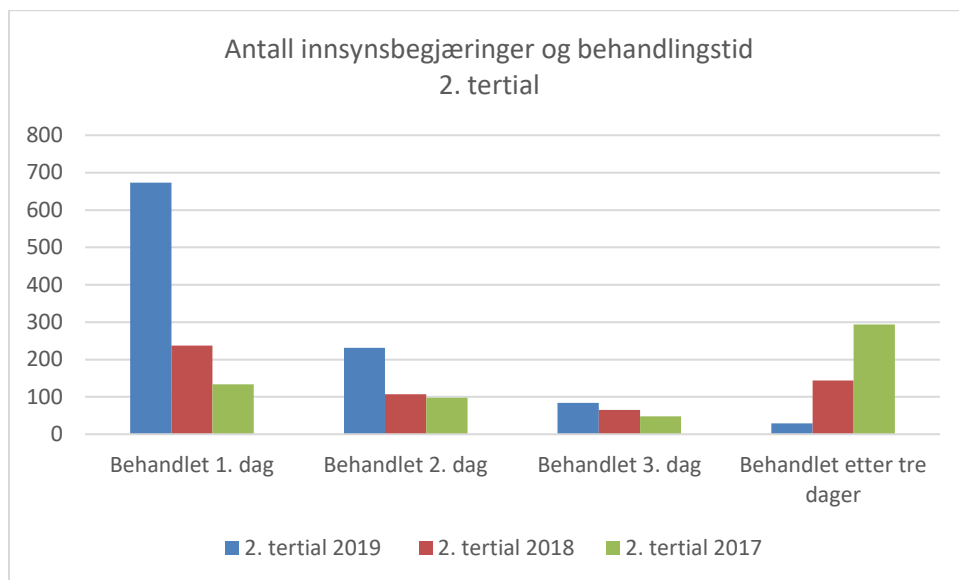
Kommunene i IKT-Agder samarbeidet er for øvrig i gang med anskaffelse av et felles kvalitetssystem (virksomhetsstyring og avvikssystem). Prosjektet ble opprettet desember 2018, og er nå i en avsluttende fase av anskaffelsesprosessen. Dette systemet vil være sentralt med hensyn til å øke kvalitet på tjenester og arbeidsprosesser, skal sikre en kultur for preventive innspill til endringer, samt motivere til aktiv avviksmelding der det skjer avvik i forhold til etablerte virksomhetsrutiner og policy.

I tillegg er det vedtatt å etablere et sentralisert avtaleregister over alle avtaler over en viss størrelse inngått av samtlige sektorer i kommunen. Denne portalen skal også gi en løpende oversikt over alle pågående anskaffelsesprosesser med tilhørende status for fremdrift, og vil for eksempel gi økt kontroll over uttak i forhold til inngåtte rammeavtaler.

Åpenhet og innsyn i Grimstad kommune

I 2. tertial ble det registrert 1017 innsynssaker i saksbehandlings- og arkivsystemet. Behandling av innsynsbegjæringer skal skje «uten ugrunnet opphold», som i praksis betyr innen tre virkedager. Tre prosent av kommunens innsynsbegjæringer ble behandlet senere enn tre virkedager i 2. tertial. Flere av disse var såpass omfattende at de krevde lengre behandlingstid, noe loven åpner for. Statistikken for innsynsbegjæringer per 2. tertial i 2017-2019 vises i grafikken på neste side.

I 2. tertial er det kommet vedtak fra Fylkesmannen i to klagesaker som gjelder innsyn som ble innsendt i 1. tertial. Fylkesmannen opprettholder kommunens vedtak i begge disse sakene. Det ble sendt inn to nye klagesaker i 2. tertial, i den ene opprettholder fylkesmannen kommunens vedtak. Kommunen har ikke mottatt vedtak fra Fylkesmannen for den andre saken.

Investeringer

Finansiering av Lysmaster på Levermyr - 6851605

I kommunestyrets behandling av utvidelse av kostnadsrammen (sak 19/89) ble det besluttet at ekstra kostnader på investeringen skulle finansieres ved bruk av ubundne investeringsfond. Denne finansieringen er ikke mulig, da ubrukt investeringsfond er nesten tomt. Finansiering av denne investeringen må dermed skje via økt låneopptak.

Kommentarer til kommunens store investeringer (totalramme over 10 mill)

Sentrumsbarnehagen - 6901505

Barnehagen er overlevert og ligger på budsjettert ramme. Det er noe etterarbeid, og prosjektet kan derfor ikke lukkes.

Skolepakke 3 - 6901812

Forprosjekt for Holvika barneskole er i gang. Vi har hatt oppstartsmøte med konsulenter, og jobber med mulighetsstudie og romprogram i høst-vinter. Dette prosjektet vil fortsette i 2020. Kostnadsrammene på forprosjekt er kr 300 000.

Bemannede boenheter for sosialtjenesten – 6901603

Prosjektet har endret navn til ombygging av Vossgate 14 og 16. I april ble det gjennomført anbudskonkurranse for prosjektet. Anbudskonkurransen måtte avlyses på grunn av manglende midler. 27.05.2019 vedtok kommunestyret en ny investeringsramme på kr. 20,0 millioner. Det ble gjennomført ny anbudskonkurranse, og Byggmester Asle Thorsen AS er tildelt kontrakten.

I henhold til fremdriftsplan skal prosjektet ferdigstilles inneværende år, men på grunn av ferieavvikling i sommer og utfordringer knyttet til byggesøknaden, startet prosjektet 4-5 uker senere enn planlagt. Foreløpig er det ikke dukket opp noe uforutsett, og vi forsøker å ta igjen den tapte tiden. Det er ikke noen vesentlige endringer foreløpig, og økonomien ser ut til å holde.

Frivolltun og GROM – nødvendig ombygging areal, omsorgsleiligheter og ventilasjonsanlegg mm - 6901806

På Grom er nødvendige ombyggingsarbeider ferdigstilt. Det gjenstår kun automatisk slukkeanlegg (sprinkler). Dette tiltaket skal gjennomføres sammen med Frivolltun sitt automatiske slukkeanlegg. Man er i dialog med brannvesenet om dette. Utskifting av ventilasjonsanlegget er delvis prosjektert. Prosjektet ble utsatt for å prioritere ombyggingen på Grom. Ventilasjonsanlegget er komplisert på grunn av kanalføringer i eksisterende bygg. Det kan derfor bli noe endringer i økonomi.

Utfasing av fossilt brensel – 6901714

Prosjektering pågår, da dette er kompliserte anlegg. Oljekjeler skal erstattes med alternative energikilder. I noen bygg er tiltakene gjennomført, og oljekjeler er erstattet med varmepumper. For de andre byggene må en bruke noe mer tid på detaljprosjekteringen. Prosjektet blir overført til 2020. ENOVA har gitt tilskudd til dette prosjektet og er innforstått med utsettelsen, og vi mister ikke tilskuddet.

Enøkinvesteringer etter energimerking – 6851806

Oversikten over tiltakene på de forskjellige formålsbyggene foreligger. Det jobbes med prioritering av tiltakene og hva som er mest hensiktsmessig med tanke på økonomi og komfort i et bygg. Kravene (lover, forskrifter og norsk standard) blir strengere. Det er derfor viktig at en bruker tid på detaljprosjekteringer og får mer fremtidsrettede anlegg. Prosjektet blir videreført til 2020. Økonomien ser positiv ut.

6 småhus – 6901601

Man ser etter egnede boliger som er til salgs i eiendomsmarkedet. Foreløpig er det ikke handlet noen boliger. Bygg- og eiendomstjenesten har dialog med helse- og omsorgsektoren i dette prosjektet. Det er ingen endring i forhold til vedtatt budsjetttramme på 14 mill.

Ny svømmehall - 6901908

Plassering av ny svømmehall ble vedtatt av kommunestyret i junimøtet 2019. Vedtatt plassering er Campus-området. Reguleringsplanarbeidet er påbegynt.

Siden det ble vedtatt en 50 meters svømmehall, kan en allerede nå konkludere med at den tidligere vedtatte budsjetttrammen på kr. 73,0 millioner ikke være tilstrekkelig. Ny investeringskostnad vil bli fremlagt når reguleringsplan og forprosjekt er klart.

Byhaven – 6851702

Servicebygget er nå godkjent av byggesaksenheten. Det mangler kr. 450 000 for å kunne sette i gang disse arbeidene. Det arbeides må å finne finansiering for servicebygget. Hovedårsaken til denne overskridelsen er alle ekstraarbeider som er påført i forbindelse med klagebehandlingen og flytting av bygget som følge av Vegvesenets endringer av krav til avstand fra FV 420.

Veier, gang- og sykkelstier – 6851606

Grefstadveien legges ut på anbud i løpet av september. Arbeidene skal være ferdig i løpet av april 2020. Finansieringen av veien er nå i henhold til kostnadsestimater. Det er imidlertid en usikkerhet om byggekostnadene frem til anbudene foreligger.

Moyveien er for tiden ikke prioritert grunnet stort arbeidspress med andre prosjekter som er prioritert høyere. Her må sannsynligvis en omregulering til.

Opprusting av torvet – 6851908

Reguleringsplan har startet opp. Planen forventes å legges frem til førstegangsbehandling i mars/april 2020. Andregangsbehandling er forventet å gjennomføres juni 2020.

Detaljert budsjett vil bli utarbeidet som en del av reguleringsprosessen

Kloakkrenseanlegg – 6801605

Kommunestyret vedtok i februar 2019 at det skal settes ned en prosjektgruppe bestående av politikere og administrasjon for en ny gjennomgang av hele prosjektet. Arbeidet er i gang fra konsulent. Antatt ferdig februar 2020. Det vil da komme oppdaterte kostnadsoverslag med de usikkerheter som ligger på dette nivået av planleggingen.

Nytt høydebasseng Solbergåsen – 6801908

Prosjektet er nettopp startet opp. Det er avholdt oppstartsmøte med konsulent. Fremdriftsplan blir utarbeidet. Når planarbeidet er kommet lengre frem, vil et mer nøyaktig kostnadsoverslag fremlegges.

Lys på Levermyr – 6851605

Prosjektering pågår. Man har hatt befaring med masteleverandør i uke 36. Pæling og fundamentering starter uke 40. Arbeide med rigging vil bli ferdigstilt uke 46. Montering av mastene starter i uke 47.

Prosjekter til overføring fra 2019-2020

Bygg- og eiendomstjenesten

Navn	Nummer	Ramme	Beløp til overføring
Ombygging Voss gate	6901603	12 500 000	4 000 000
6 småhus	6901601	14 000 000	12 000 000
Frivolltun og Grom - ombygginger	6901806	25 500 000	5 300 000
Feviktun - brannforebyggende	6901802	4 000 000	3 850 000
Kulturhuset - utbedring og fornyelse	6901709	3 300 000	1 800 000
Varslingssystemer for skoler	8701702	2 000 000	400 000
Kulturhuset – nytt inngangsparti og foaje	6901809	500 000	400 000
Kulturhuset – nytt lydanlegg	6901810	5 000 000	4 950 000
Landvik skole – fasader gammel del	6901813	2 000 000	500 000
Utfasing av fossilt brensel	6901714	16 400 000	13 700 000
Enøkinvesteringer etter energimerking	6851806	20 400 000	5 200 000
Forprosjekt utvikling av industritomta	6901823	1 000 000	900 000
Ny sentrumsbarnehage	6901505	36 500 000	700 000

Kommunaltekniske tjenester

Navn	Nummer	Ramme	Beløp til overføring
Vann, ny varebil	6801914	400 000	400 000
Nytt høydebasseng Solbergåsen	6801908	1 000 000	1 000 000
Nyanlegg vann Tjore	6801909	1 300 000	1 300 000
Kloakkpumpestasjon Bie	6801906	1 700 000	1 700 000
Kloakk Tjore, nyanlegg	6801904	1 400 000	1 400 000
Kloakkpumpestasjon Tjore	6801905	1 700 000	1 700 000
Ny kloakkpumpestasjon Byhaven	6801805	3 500 000	2 200 000
Ny vannledning Rosholt – Solbergåsen - Egra	6801814	10 000 000	5 960 000
Hesnes, fellesføring vann	6801503	3 500 000	3 000 000
Hesnes, vann	6801706	5 000 000	5 000 000
Hesnes, kloakk	6801705	10 000 000	7 900 000

Nytt renseanlegg	6801605	1 500 000	1 400 000
Tiltak i smug og små byrom	6851904	500 000	500 000
Trafikksikkerhetsmidler	6851905	1 500 000	1 000 000
Gang/sykelsti Frivoldalen	6851813	5 360 000	5 360 000
Skilting av kommunale veier	6851814	125 000	125 000
GSV og andre veiltak i sentrum	6851203	4 000 000	2 890 000
Moyveien	6851606	3 000 000	3 000 000
Grefstadveien	6851606	8 000 000	3 000 000
Kyststi	6851811	300 000	300 000
Byhaven servicebygg	6801815	1 350 000	460 000
Byhaven, uteservering, asfalt, lyspillarer	6851910	865 623	560 000
Torvet – prosjektering oppstart	6851908	2 000 000	230 000
Nedgravde containere 2016-2017	6801440	7 100 000	4 000 000
Oppsamling gummi Holvika	6851906	650 000	550 000

Stab og støttetjenester

Økonomisjef Monica Helland Nordby og organisasjonssjef Olav Kavli

Økonomitall og personaldata

Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Netto lønnsutgifter	23 502	21 846	23 862	2 015
Andre driftsutgifter	19 567	7 943	6 103	-1 840
Driftsinntekter	-4 217	-3 943	-2 155	1 789
NETTO	38 852	25 846	27 810	1 964

Måleindikator	Fravær per 2. tertial 2019	Fravær per 2. tertial 2018	Endring
Korttid	1,4%	1,9%	-0,5%
Langtid	8,8%	6%	2,9%
Sum fravær	10,3%	7,9%	2,4%

Måleindikator	1.1.2019	31.8.2019
Faste årsverk	39,6	37
Midlertidige årsverk	6,5	8
Sum årsverk	46,1	44
Budsjetterte årsverk	46,3	

Innledning

Støttetjenester er fra 1. april 2019 organisert i økonomiavdeling og organisasjonsavdeling, som ledes av henholdsvis økonomisjef og organisasjonssjef. Organisasjonsavdelingen består av funksjonene HR/HMS, internkontroll, beredskap, kommunikasjon og digitalisering, innbyggjerservice, topplederstøtte og politisk sekretariat. Økonomiavdelingen består av økonomi, innkjøp, kemner, faktura og gebyr.

For 2019 blir økonomi- og organisasjonsavdelingen presentert sammen som støttetjenester.

Resultat og aktivitet

Rådmannens stab og støttetjenester hadde per 2. tertial et mindreforbruk på 1 964 000 kr. Det forventes at stab og støtte kommer til å gå i balanse eller i pluss ved årets slutt.

Mindreforbruket kommer av flere vakante stillinger, og det er ikke leid inn vikar ved fravær.

Stab og støttetjenester har et samlet sykefravær på 10,3 % per 2. tertial. Dette er en økning på 2,4 % sammenliknet med samme periode i fjor. Korttidsfraværet er lavt (1,4 %) mens langtidsfraværet er på 8,8 %. Det arbeides kontinuerlig med oppfølging av de sykemeldte. Stab og støtte har i første tertial hatt 2,3 årsverk lavere bemanning enn det som personalbudsjettet legger opp til. Dette er årsaken til at stab og støtte har et mindreforbruk på lønn. Per utgangen av august er stab og støttetjenester i mer normal og stabil drift, og flere ansatte er kommet på plass i løpet av sommeren og høsten.

Generelt

Støttetjenester (fra 1. april 2019 økonomiavdeling og organisasjonsavdeling) har i 2. tertial 2019 hatt høy aktivitet. Monica Helland Nordby er tilsatt som ny økonomisjef (fra 1.april), mens Olav Kavli startet opp som ny organisasjonssjef 1. juli.

I tillegg til ordinær drift har det vært jobbet med forvaltning av ERP-systemet, gjennomført flere ROS-analyser, tilsetting av lærlinger, forberedelser til lønnsforhandlingene og bistand i forbindelse med store omstillingsprosesser i helse- og omsorgssektoren primært, men også påbegynt prosess i kultur- og

oppvekstsektoren. Støttetjenester har også bidratt med ressurser inn i prosjektet for heltidskultur og i gjennomgangen av kommunes økonomiske handlingsrom i samarbeid med Agenda Kaupang. I tillegg har det vært mye arbeid i forbindelse budsjett og handlingsprogram 2020-23. Ny kommunelov fra 2020 påvirker også måten budsjettet og handlingsprogrammet skal bygges opp. Grimstad kommune må blant annet vedta nye finansielle måltall. Flere ansatte i avdelingen har vært med på fagdager med Fylkesmannen i Agder rundt dette.

Støttetjenester (nå organisasjonsavdelingen) har vært programansvarlig for lederutviklingsprogrammet «Åpen og innovativ ledelse». Fjerde runde av dette programmet hadde oppstart høsten 2018 og ble avsluttet i juni 2019.

Effektiviserings- og kvalitetshevede tiltak

Grimstad kommune har i perioden jobbet med en rekke effektiviserings- og kvalitetshevede tiltak, hvor digitalisering av arbeidsprosesser har stått sentralt. Dette gjelder innføring av digitale løsninger som er av nasjonal karakter, samt mer lokale løsninger i regi av IKT Agder-samarbeidet, hvor man gjennom et felles porteføljestyringsråd utvikler og implementerer nye digitale verktøy og tjenester.

Informasjonssikkerhet og personvern

Grimstad kommune har, sammen med flere kommuner i øst-regionen, fått på plass et felles personvernombud. Marte Aarthun startet i denne stillingen tidlig i høst, og vil ivareta den lovpålagte rollen for disse kommunene.

Valg 2019

Årets kommunestyre- og fylkestingsvalg ble gjennomført i perioden 1. juli til og med 9. september.

Tidligstemmegivning foregikk i perioden 1. juli til 9. august, og ordinær forhåndsstemmegivning ble avholdt i perioden 12. august til 6. september på rådhuset. I tillegg har det vært arrangert forhåndsstemming én eller flere dager ved 8 skoler/universitetet og institusjoner i tillegg til hjemmestemming. Nytt ved årets valg var bl.a. forhåndsstemmemottak på biblioteket i 3 dager. Det er tatt imot nesten 11.000 stemmegivninger og håndtert nesten 22.000 stemmesedler. Valgdeltakelse ble 60,44 % noe som er en økning fra forrige kommunestyrevalg i 2015, hvor valgdeltakelsen var 56,6 %. På valgdagen 9. september var totalt ca. 100 personer i sving.

Bevillinger

- Alkohol: Økning både i antall skjenke- og salgsbevillinger. Ingen store avvik.
- Kontroll: Ingen alvorlige brudd.
- Servering: Noen krevende serveringsbevillingssaker

Legater

- Aust-Agder revisjon IKS har hatt en gjennomgang av legatene i kommunen, som har ført til en del etterarbeid.

Faktura og gebyr

Faktura- og gebyravdelingen har seks årsverk, hvor hovedoppgaven er å sikre kommunens inntekter. Dette innebærer saksbehandling, intern- og innbyggjerservice relatert til tekniske tjenester, SFO, barnehager og eiendomsskatt, samt controlling og fakturering. Avdelingen bidrar også sterkt inn i digitaliseringsprosesser og prosjekter for sine fagområder. Faktura- og gebyravdelingen har i denne perioden et sykefravær på 13,57 %. Driftsoppgavene har fortsatt blitt prioritert fremfor utviklingsoppgaver og prosjekter. Prosjektene som har blitt prioritert er innføring av 11-måneders fakturering av SFO (innført), videre testing av nytt digitalt eiendomsregister i faktureringssystemet, ny fagmodul for saksbehandling og avlesning av vannmålere (er nå i pilotfasen), samt forprosjekt for vurdering av ny gebyr-, eiendomsskatt-, og renovasjonsløsning - fase1 (avsluttes i disse dager, og oversendes porteføljerådet for godkjenning). Rune Metveit er ansatt som ny leder for avdelingen, og han tiltrådte 01.07.19.

Kemner og innfordring

Kommunene Grimstad og Lillesand samarbeider om skatteoppkreverfunksjonen og har et felles kemnerkontor som holder til i Ericsson- bygget i Grimstad, hvor vi er samlokalisert med skattekontoret og

interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder. Hovedoppgavene er regnskapsføring, fordeling og innkreving av skatt og arbeidsgiveravgift, samt kontroll og informasjon til arbeidsgiverne i kommunen. Kemnerkontoret har også ansvar for innfordring av kommunale eiendomsavgifter og andre kommunale krav for Grimstad kommune. Kontoret har 5,6 årsverk. Det har i perioden vært utfordringer knyttet til høy sykefravær. Det har allikevel vært håndterbart takket være prioritering av kjerneoppgaver og fleksible medarbeidere.

Når det gjelder oppfølging og innfordring av kommunale krav er det fortsatt en del utfordringer knyttet til samhandlingen mellom økonomisystemet Xledger og innfordringssystemet Procasso. Hovedproblemet er at delbetalinger ikke går riktig mellom systemene, med den konsekvens at vi har kunnet risikere å purre på feil beløp. Purringer må derfor i stor grad sjekkes manuelt. Det fører til en del unødvendig ekstraarbeid. Systemleverandørene er vel kjent med problemene, men har foreløpig ikke greid å finne en tilfredsstillende løsning.

Tross systemutfordringer, mener vi å ha god oppfølging av utestående krav og lave restanser.

På skatt har det i perioden vært ordinær drift og stabil produksjon. Hovedavregningen i juni, som omfatter mer enn 85 % av skattytermassen, forløp uten noen form for problemer. Fra august har det vært ukentlige skatteoppgjør for næringsdrivende og andre med mer kompliserte skatteoppgjør. På innkrevingsiden går mye av ressursene med til innfordring av utestående skattekrav (restskatt) fra fjorårets likning og eldre år. Resultatkravet for restskatt 2017 er fra faglig overordnet myndighet, skattekontoret, fastsatt til 97 % av sum krav til innfordring og skal måles per 31.12.19. Per 31.08.19 ligger vi på 98,34 %. Det vil si har allerede nå har passert resultatkravet med god margin.

Når det gjelder skatteinngangen og kommunens andel av løpende skatteinntekter, er det en svikt i forhold til korrigert periodisert budsjett ved utgangen av august på hele 10,3 mill. kroner. Årsaken til svikten er en nedjustering av foreløpig fordelingstall (kommunens forventede andel av skatteinntektene). Det er skattekontoret som fastsetter fordelingstallet. Hovedårsaken til nedjusteringen er bortfall av store enkelskattytere og tilnærming til et mer normalt nivå. Det er god grunn til å tro at svikten vil fortsette ut over høsten. På landsbasis er også skatteveksten avtagende. Skatteanslaget bør derfor revideres og justeres ned til en mer realistisk nivå. Det knytter seg dessuten stor usikkerhet til korrigert fordelingstall for 2018 når det foreligger etter at siste skatteoppgjørspulje er kjørt i slutten av oktober. Beregninger viser at Grimstad vil kunne få en negativ korreksjon på fordelingstallet for 2018 på drøye 35 mill kroner. Dersom det slår til blir skattesvikten betydelig. Korreksjonen vil bli foretatt i månedsoppgjøret for november. En vesentlig del av dette vil imidlertid bli kompensert gjennom såkalt skatteutjevning.

Mål for budsjett 2019

Mål	Beskrivelse	Status
Støttetjenester skal arbeide med digitalisering av tjenester for Grimstad sine innbyggere og medarbeidere	-Deltakelse i digitaliseringsprogrammet i IKT Agder-regi - Deltakelse i investeringsprosjekter som gjøres for å digitalisere tjenester til innbyggere og medarbeider -Jobbe med prosessevaluering av arbeidsoppgaver i støttetjenester for å legge disse til rette for digitalisering	●
Tydelige roller og ansvar som sikrer at alle vet hva som skal leveres og kundene vet hva de kan forvente	-Alle skal vite hvilken rolle og hvilket ansvar de har. Kundene skal vite hvilke leveranser de kan forvente -I juni 2019 gjennomføres medarbeiderundersøkelsen. Resultater fra denne må følges opp med konkrete tiltak.	●
Sykefraværet i støttetjenester skal ned til 4,5 %	Avdelingen er med i NED prosjektet i regi av KS. Grunnet lederskifter og vakante stillinger er dessverre ikke interne prosesser for å jobbe med tiltak iverksatt i Støttetjenester i 1. tertial. Det må være et prioritert område i 2. tertial.	●
Støttetjenester skal fremstå som tilgjengelige og effektive overfor våre brukere	Våre kunder skal oppleve at de raskt får svar og tilbakemelding på sine spørsmål -Jobbe med møtekultur, kan vi redusere tiden vi sitter i møter. -Etablere Kommune Kari på innsiden. Digital spørrekanal for medarbeidere som svarer ut enkle rutinespørsmål.	●

Kultur- og oppvekstsektoren

Kommunalsjef Solfrid Marie Døhlen

Økonomitall og personaldata

Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Netto lønnsutgifter	257 444	258 277	250 659	-7 619
Andre driftsutgifter	169 761	178 868	170 921	-7 947
Driftsinntekter	-92 705	-88 217	-81 576	6 641
NETTO	334 626	349 288	340 003	-9 285

Måleindikator	Fravær per 2. tertial 2019	Fravær per 2. tertial 2018	Endring
Korttid	1,5%	1,7%	-0,2%
Langtid	5,9%	5,2%	0,7%
Sum fravær	7,4%	6,9%	0,5%

Måleindikator	1.1.2019	31.8.2019
Faste årsverk	554,4	555
Midlertidige årsverk	77,7	73
Sum årsverk	632,1	627
Budsjetterte årsverk	544,3	

Innledning

Kultur- og oppvekstsektoren består av 20 tjenesteenheter, hvorav fem kommunale barnehager og ti kommunale grunnskoler, i tillegg til kvalifiseringstjenesten, Langemyr skole, spesialpedagogisk enhet, fagstab barnehage og skole, kulturtjenesten- og bibliotekstjenesten. Grunnskolene inkluderer tre ungdomsskoler, én 1-10 skole og seks 1-7 skoler. I andre tertial hadde den minste skolen 85 elever (Fjære ungdomsskole) og den største 569 elever (Fevik skole). Kvalifiseringstjenesten inkluderer voksenopplæringen og flyktningetjenesten. 1. august 2019 var det til sammen 3087 grunnskoleelever i Grimstad kommune. Medio august 2019 var det 1 285 barnehagebarn, hvorav ca. 250 i kommunale barnehager.

Kommunestyrets vedtak av 17. desember 2018 gjorde at kultur- og oppvekstsektoren i januar 2019 startet samarbeid med Agenda Kaupang.

Grimstad kommune ønsker en ekstern analyse av kommunens drift med sikte på å få kartlagt et mulig framtidig økonomisk handlingsrom og få gjennomført nødvendige tiltak for å oppnå dette.

- Arbeidet skal gjennomføres med utgangspunkt i kommunens strategiske dokumenter.
- Målet med oppdraget er å kartlegge effektiviseringsmuligheter for å kunne finansiere økte drifts- og kapitalkostnader og framtidens tjenestebehov.
- Metode for analyser og tiltaksutvikling baserer seg på sammenlikning med andre flinke kommuner med sikte på læring og tilpasset utgiftsnivå.
- Datagrunnlaget er regnskap 2018 og KOSTRA 2018

Hovedutfordringer for sektoren 2020-2023:

- Skole: Redusere overkapasitet og legge til rette for en mer effektiv drift, fase ut tre nedslitte barneskolebygg, opprettholde tidlig forebyggende innsats

- Barnehage: Overkapasitet vs. effektiv drift, barnehager på rett sted i kommunen
- Kultur: Forebygging, samfunnsutvikling

Oppvekstsektoren har jobbet med dette i 2. tertial, og det vil være et pågående arbeid i omstillings- og endringsprosessene 2019 frem til rådmannens budsjettforslag

Økonomioppfølging

Vi har tett økonomioppfølging på alle våre enheter, men vi ligger an til underskudd for budsjettåret 2019. En forklaring er høye vedtak på spesialundervisning med bruk av annet personal enn pedagog. Barnehagene og skolene har gjennomført en rekke tiltak som har redusert overforbruket betraktelig frem mot 2. tertial. En av disse skolene som gjennom flere år har hatt stor økonomisk belastning knyttet til opplæringslovens kapittel 9a. Her har skolen justert ned bemanning fra 01.08.19 med 10,1 årsverk. Dette vil gi et bedre resultat mot slutten av året.

Resultat og aktivitet

Kultur- og oppvekstsektoren har i 2019 er samlet nettobudsjett på 523,890 mill. kroner.

Fellesområdet har i 2019 et samlet nettobudsjett på 201,469 millioner.

Etter 2. tertial har sektoren et underskudd på 9,3 mill. kroner.

Det er sannsynlig at underskuddet ved utgangen av 2019 vil bli noe høyere enn ved 2. tertial. Størstedelen av underskuddet ligger på fellesområdet. Skolene og barnehagene vil sannsynligvis levere med et lite underskudd sammenlignet med 2018.

Fellesområdet

Fellesområdet ligger an til et underskudd på 9,3 millioner. Det dreier seg i hovedsak om tre områder.

1. Vedtak til spesialundervisning med høyt antall timer, med bruk av annet personale enn pedagog ved private skoler, underskuddet ligger her på ca. 6 millioner ved årsslutt.

2. Langemyr skole, budsjettposten for å dekke Grimstads andel av elevkostnadene i 2019 er ikke høy nok. Årsaken er både høye gjennomsnittlige kostnader per elevplass (ca. 1,2 mill.) og at antall elevplasser fra Grimstad kommune har økt fra 17 elever til 20 elever. For Langemyr vil underskuddet være på ca. 3 millioner ved årsslutt.

3. Tilskudd til private barnehager for 2019 gir økte kostnader. Vedtak fattet etter barnehageloven §19a som gir rett til spesialpedagogisk hjelp. Gjennom år har det vært for mange vedtak knyttet opp til for få årsverk i spesialpedagogisk team. Styrkning av grunnbemanning er erstattet med ny barnehagelov §19g foreldrene søker sammen med barnehagene støtte til for sitt barn. Dette kan være støtte i alt fra rullestolrampe til hjelp ved av- og påkledning. Dette gir et stort merforbruk på fellesområdet. Her vil underskuddet komme på ca. 5 millioner ved årsslutt.

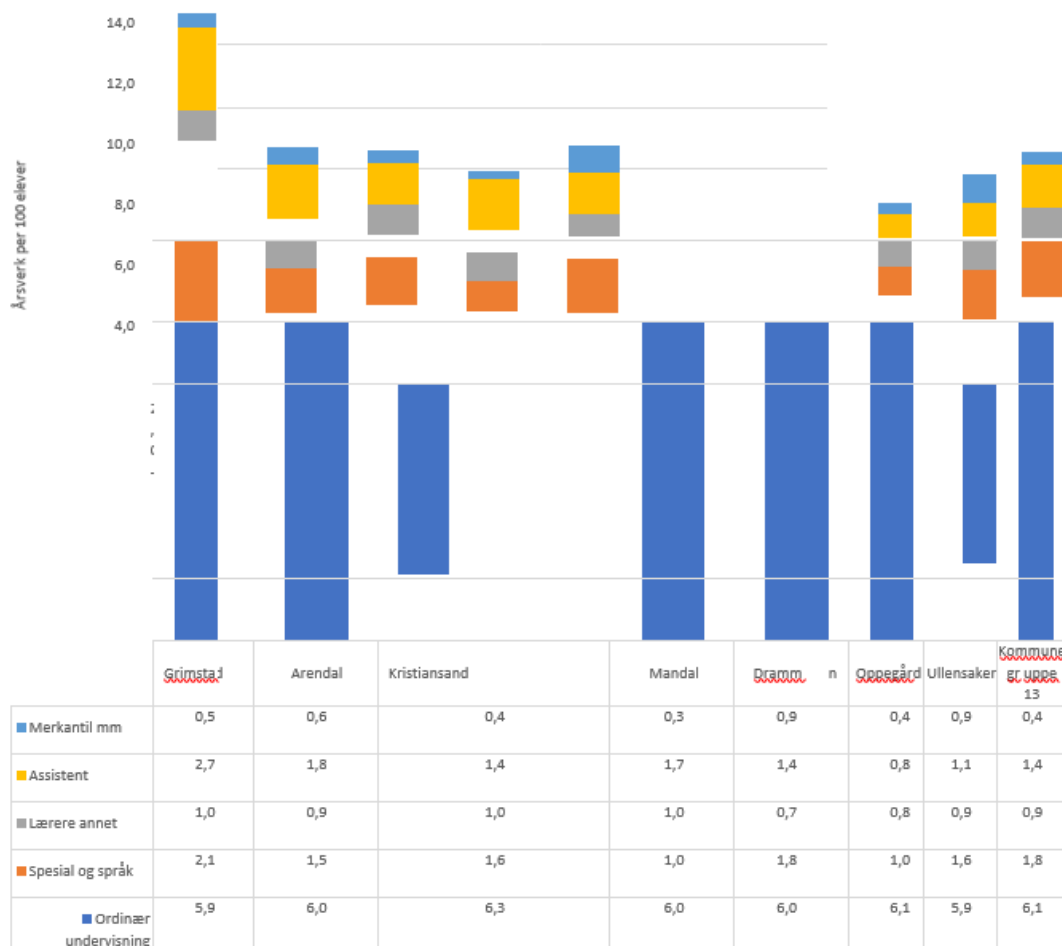
Spesialundervisning

Andelen elever med vedtak om spesialundervisning er ikke spesielt høyt i Grimstad sammenlignet med andre kommuner, men timetallet per elev er langt over landsgjennomsnittet.

Det som skiller Grimstad fra andre kommuner, og som er hovedforklaringen på de høye utgiftene til 202 undervisning, er den store bruken av annet personale. Annet personale brukes i spesialundervisning og som hjelp til elever med funksjonshemninger.

Grimstad bruker 2,7 årsverk annet personal per 100 elever i grunnskolen dette skoleåret (inkludert gjesteelever ved Langemyr). Det er 1,3 årsverk mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen 13. Hvert årsverk koster omtrent 0,5 millioner kroner. Forskjellen utgjør omtrent 19 millioner kroner.

Figuren under viser variasjonen i bruk av annet personale i timer per elev blant kommunene i kommunegruppe 13. Det er ingen logisk grunn til denne variasjonen, ut over at kommunene velger ulike metoder i arbeidet.

Figur 29 Årstimer lærer spesialundervisning og språk 2018. Kilde: GSI

Barnehagene

De fem kommunale barnehagene har i 2019 en samlet budsjetttramme på 33,947 mill. kroner.

Stortinget har vedtatt en ny bemanningsnorm i barnehagene fra 1. august 2019.

Kommunene/barnehageeierne må fra 01.08.2019 oppfylle kravet om bemanningsnormen. Etter normen kan ikke barnehagene ha flere enn seks store barn (eller tre små barn) per årsverk. Bemanningsnormen og pedagognormen er oppfylt for alle kommunale barnehager.

Vi skal sørge for at vi oppfyller bemanningsnorm og pedagognormen i våre kommunale barnehager. Gjennom tilsyn sørge for at private barnehager oppfyller sine bemannings- og pedagognorm. Sektorledelsen og barnehagefaglige rådgivere kaller inn våre enhetsleder til møter annen hver uke.

Tidlig innsats har sektoren fokus på hele tiden, ved styrkning av bemanning- og pedagognorm skal man kunne jobbe systematisk med dette arbeidet. Barnehagene er i full gang med implementering av rammeplan, det følges systematisk opp gjennom temamøter og oppfølging av alle de kommunale enhetene.

Skolene

Samlet budsjetttramme for skolene i 2019 er 228,2 mill. Alle skolene har oppfylt pedagognormen. Skolene får tett oppfølging gjennom månedlig økonomisamtaler med sektorledelsen, HR og økonomiavdelingen. Sektorledelsen gjennomfører jobbsamtaler ute på enhetene tre ganger i semesteret. Vi har fått ny overordnet del og fagfornyelse skal fases inn i alle våre skoler. Vi har samarbeid med UIA i dette arbeidet, det er tilrettelagt for arbeidsmøter med UIA og våre enhetsledere og fagledere for å gi gode verktøy til implementering ute i skolene. Sektorledelse og skolefaglige rådgivere har gjennom skoleåret 2018/2019 jobbet systematisk med Implementering av rutiner for opplæringslovens kapittel 9a på enhetene. Det digitale løftet er vi i gang med å fase inn dette arbeidet er kostnadskreven, to av våre skoler er piloter og har kommet godt i gang med arbeidet. Politikerne vedtok juni 2019 å opprette alternativ opplæringsarena som skal bli Hommedal skolegård. Dette er etter modell fra Abildsø gård i Oslo, her får vi mye veiledning og støtte i etablering av alternativ skolegård. Dette arbeidet er godt i gang med etablering av nytt styre, samarbeid med Dahlske og andre samarbeidspartnere.

Skoleeier er opptatt av at skolene levere på kvalitet i sitt arbeid, psykososialt lek og læringsmiljø. Skoleeier og skolefaglige rådgivere skal sammen med skolene sikre dette gjennom årlige kvalitetsoppfølgingsmøter. Arbeidet har startet opp med besøk ute på skolene for å forklare modellen. Kvalitetsoppfølging skal fases inn over tid, vi jobber etter modell fra Bergen skolen.

Kultur og bibliotek

Kulturtjenesten har i 2. tertial 2019 et overskudd på 587 000 Kr. Bibliotekstjenesten har i 2. tertial 2019 et underskudd på 2000 kr.

Etter åpningen av det nye biblioteket i desember 2017 har biblioteket hatt en kraftig aktivitets- og besøksøkning. Byhaven er ferdigstilt og parken benyttes flittig.

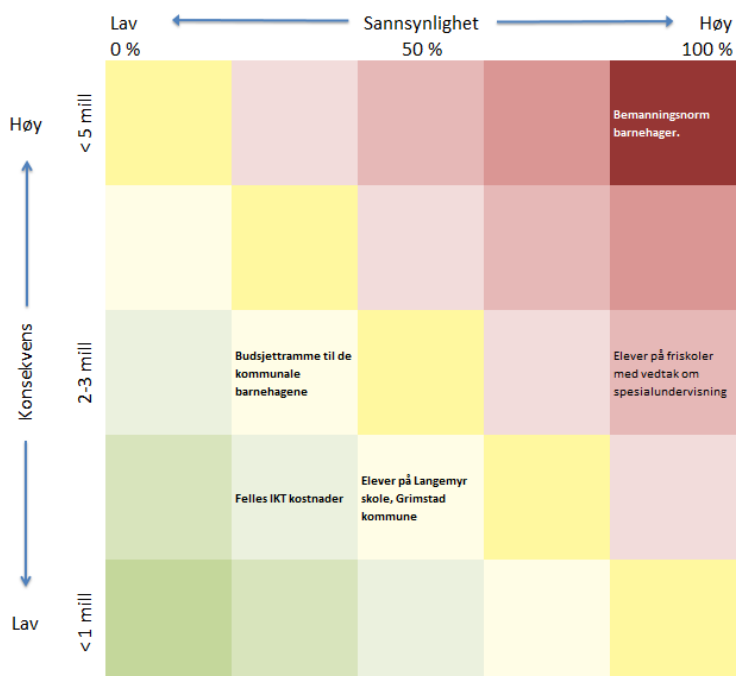
Samlet sett er det et negativt regnskap for kultur- og oppvekstsektoren. Det jobbes kontinuerlig med å rette opp underskudd med nye tiltak som vi håper kan gi et bedre resultat frem mot årsavslutning 2019.

Internkontroll og bruk av Public 360

- Alle enhetsledere har gjennomført kurs i Public 360.
- Arkiveringsrutiner og arkiveringsplikten er gjennomgått og presisert.
- Rapportering 2. tertial på hvordan enhetene sørger for god kontroll og bruk av Public 360.
- Kvalitetsoppfølging ute på skolene.
- Opplæring i regelverk rundt innkjøp.
- Opplæring i bruk av rammeavtaler.

Økonomi og strakstiltak

Risikovurdering for budsjett 2019

Vurderinger

Kultur- og oppvekstsektoren vil ikke klare å oppnå budsjettbalanse ved årets slutt i 2019. Kostnadene til elever med vedtak om spesialundervisning på grunnskoler og private vil også i 2019 bli høyere enn

budsjettert. Selv med innstramming og god økonomikontroll resten av året, er det lite sannsynlig at oppvekstsektoren samlet sett vil komme i budsjettbalanse ved årets slutt.

For å sikre best mulig økonomistyring fremover, er det følgende viktig:

1. Omstilling- og endringsprosessene gjennomføres og implementeres.
2. Månedlig oppfølging av økonomirapportering med alle enhetsledere gjennomføres.
3. Tett på oppfølging med tiltak for de enhetene som rapporterer på høye underskudd.
4. Tett samarbeid økonomistøtte.
5. Tett samarbeid med HR (nedbemanning, oppfølging personalsaker etc.).
6. Økonomisk oppfølgingsmøte fra sektorledelse med rådmann.
7. Tverrsektoriell samhandling på tjenester til våre brukere.
8. Medvirkning og gode arbeidsprosesser med alle enhetene.
9. Gjennomføre tiltak for ledere med stort arbeidspress.

Sektorens mål for budsjett 2019

Mål	Beskrivelse	Status
Tidlig innsats skole og barnehagene	Økt pedagogkrav og målrettet arbeid med barnas psykososiale leke- og læringsmiljø	●
Psykososialt læringsmiljø	Elevene i Grimstad skal oppleve skolen som et trygt og godt sted for læring og trivsel.	●
Bemanningsnorm barnehage	Økt grunnbemanning i de kommunale barnehagene fra 01.08.2019	●
Bærekraftig økonomi	Få oversikt og kontroll- identifisere nye tiltak for å sikre god økonomikontroll. Alle ledere i sektoren skal følge opp sine budsjett.	●
Kulturtjenesten skal ha fokus på ungdomsmedvirkning	Større fokus på unge arrangører i arbeidet med UKM, legge til rette for at ungdomsstyret i fritidsklubben kan delta aktivt i planlegging og gjennomføring av klubbens program, arbeide for å øke rekrutteringen til de ulike aktivitetene og for å beholde elevene i kulturskolen lengre	●
Biblioteket skal være litteraturhuset i Grimstad	Biblioteket skal styrke sin rolle som arena for kultur- og debattopplevelser for barn og voksne. Videreutvikle dikterens by og ha en aktuell og mangfoldig fysisk og digital media samling.	●

Helse- og omsorgssektoren

Kommunalsjef Aase Synnøve Hobbesland

Økonomitall og personaldata

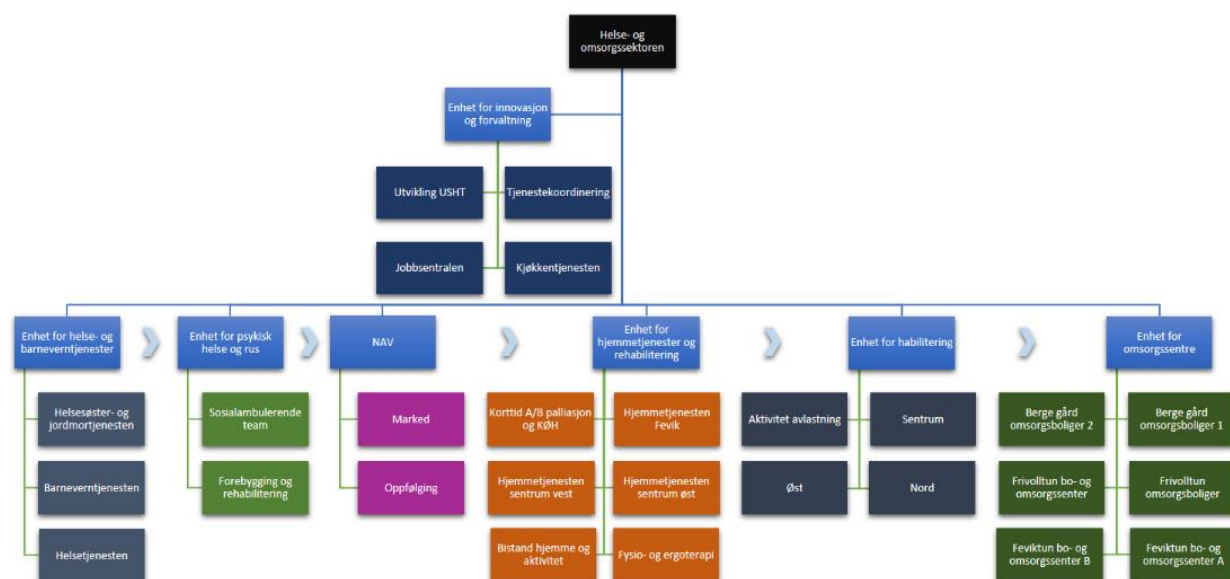
Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Netto lønnsutgifter	0	345 180	327 946	-17 234
Andre driftsutgifter	0	119 834	90 624	-29 209
Driftsinntekter	0	-56 683	-22 176	34 507
NETTO	0	408 656	396 395	-12 261

Måleindikator	Fravær per 2. tertial 2019	Fravær per 2. tertial 2018	Endring
Korttid	2,3%	0%	2,3%
Langtid	8%	0%	8%
Sum fravær	10,3%	0%	10,3%

Måleindikator	1.1.2019	31.8.2019
Faste årsverk	548,9	566
Midlertidige årsverk	67,9	80
Sum årsverk	616,8	646
Budsjetterte årsverk	590,6	

Innledning

Ved inngangen til 2019 var omorganiseringen i sektoren gjennomført. Sektoren har redusert antall enheter fra 11 til syv. Arbeidet med igangsatte omstillingstiltak samt strukturprosjektets trinn tre vil prege hele 2019. Alle sektorens ledere er på plass.

Alle enhetene har utarbeidet virksomhetsplaner for 2019.

Sektoren har fortsatt økonomiske utfordringer. Aktivitetsnivået ligger høyt i forhold til budsjett. Regnskapet for 2. tertial viser et merforbruk på 12,6 mill. kroner, noe som er en alarmerende økning sett opp mot årets 1. tertialrapport. I 2018 var overforbruket på 17,9 mill. kroner.

Ledere og medarbeidere jobber kontinuerlig for å holde budsjetttrammene. Det er innført månedlig økonomisk rapportering på avdelings-, enhetsleder- og kommunalsjefs nivå. Gjennomgang har vist at hovedårsaken til merforbruket i hovedsak er høyt sykefravær og nye vedtak på brukerstyrt personlig assistanse, BPA. Alle enheter jobber med å implementere sykefraværprosjektet NED. Erfaringene i prosjektet er gode, og det må vurderes å implementere NED som en del av det faste forebyggende sykefraværarbeidet.

Sykefraværet hittil i år er på 10,3 %. Utvikling for sykefraværet går i positiv retning med 9,1 % sykefravær i august.

Det har vært rekrutteringsutfordringer for å få inn vikarer med rett kompetanse ved sykefravær. Dette har medført en del overtid. Sykefravær er kostbart. Kommunen får refundert sykepenger fra NAV, men det dekker ikke hele kostnaden.

Tjenestekontoret opplever en økning i antall søknader om BPA. De nye sakene som nå er innvilget er omfattende både økonomisk og personalmessig. Sakene gjelder hovedsakelig unge brukere. Det er et vilkår om behov for helse- og omsorgstjenester på minimum 35 timer per uke. Selv om dette er omfattende tjenester, faller de sjelden inn under ordningen for særlig ressurskrevende tjenester, som betyr at kommunen ikke vil kunne kreve refusjon.

Det er gjennomført kartlegging i alle avdelingene for å kontrollere at opprettede årsverk i turnusene er lagt i henhold til budsjett, det samme gjelder for administrative stillinger. På grunn av store omstillingskrav ved Berge Gård senter og Frivolltun omsorgsboliger er det jobbet med ombemanning slik at en kan få iverksatt turnus etter vedtatt ramme. De nye turnusene ved avdelingene ble iverksatt vår/sommer 2019. Det er ved de to avdelingene i enhet for Omsorgssentre at man foreslår å tilføre omstillingsmidlene vedtatt i budsjett 2019 for å bidra til gjennomføring av omstillingen.

I første tertial i 2018 ble den såkalte ISF-modellen (Innsatsstyrt finansiering) avviklet. Dette fordi modellen verken er hensiktsmessig eller bærekraftig. Agenda Kaupang fikk gjennom en anbudsprosess oppdraget med å utvikle nye budsjetteringsmodeller for sektoren. Disse ble lagt til grunn for budsjett 2019. Det er omfattende omlegging i budsjettet for sektoren i størrelsesorden 23 mill. kroner.

Sektoren er i stor endring for å gjennomføre omstillingen hvor pasienter, brukere, pårørende, medarbeidere og ledere er blitt berørt.

Økning med to stillinger i barnevernet er gjennomført i første tertial. Dette synes allerede nå å gi positiv effekt. Det må kontinuerlig vurderes økt satsning på barnevern/tidlig innsats.

Alle enhetene er pålagt å nøye vurdere all innleie av vikarer og ekstrahjelp, men innenfor grensen av nødvendig helsehjelp.

Resultat og aktivitet

Oppfølging av strukturprosjektet

I budsjett 2018 vedtok kommunestyret at det skulle iverksettes en struktur- og omstillingsprosess som ville gå over 2018–2019. I den sammenheng har helse- og omsorgssektoren iverksatt ulike omstillingstiltak/-prosjekter samt gjennomført en større strukturendring.

Det er lagt vekt på å få fram behovet for å vri tjenestene mot tidlig innsats og forebygging på alle nivå samt struktur- og lederlinjer ved at man utvikler større fokus på samordning/tjenesteutvikling, kontrollspenn, forebygging/ helsefremming, innovasjon – satsing på hjemmebaserte tjenester (I4H) og heldøgntjenester via HDO/sykehjem. Sektorens vurdering er at det kan ligge økonomiske gevinster ved å endre opplegg for bemanning av turnusene, innleie av vikarer, bruk av vikarbyrå, kjøp av tjenester, tydeligere organisatoriske linjer/ledelse, hensiktsmessig boligmasse mv.

Strukturendringen er gjennomført. Alle oppgaver er overført i henhold til ny struktur per 01.03.19. Det vil bli jobbet videre med trinn tre i strukturprosjektet i hele 2019. Ingen medarbeidere er blitt oppsagt som følge av omstillingen.

Rutine- og systemutvikling

Det er blitt jobbet med å utvikle hensiktsmessige system rundt ressurskrevende tjenester. Det er blant annet utviklet rutiner for å ha kontinuerlig oversikt på antall brukerrettede timer.

Når det gjelder møtestrukturer, er det kommet på plass månedlige oppfølgingsmøter med

budsjett/HR/internkontroll. For å følge opp prosjektporteføljen er det jevnlig omstillingsmøter, som også følges opp med faste møter opp mot tillitsvalgte og vernetjenesten.

Det er utarbeidet medikamenthåndteringsrutiner som er implementert i kommunens internkontrollsystem. Opplæring foregår via e-læringsmoduler.

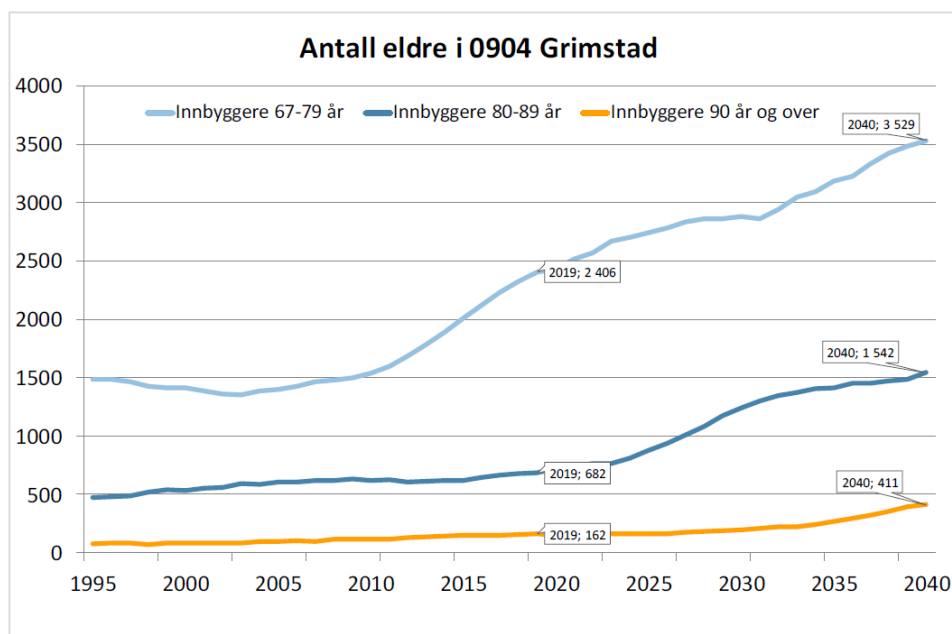
Det kjøpes inn varer og tjenester i henhold til innkjøpsregelverket. Mye av innkjøpet gjøres i henhold til rammeavtaler fra OFA. Der det er usikkerhet om hvordan innkjøp skal håndteres så kontaktes innkjøpsrådgiver.

Arkivverdig post skal arkiveres i fagsystem eller Public 360. Det er fokus på at dette gjøres.

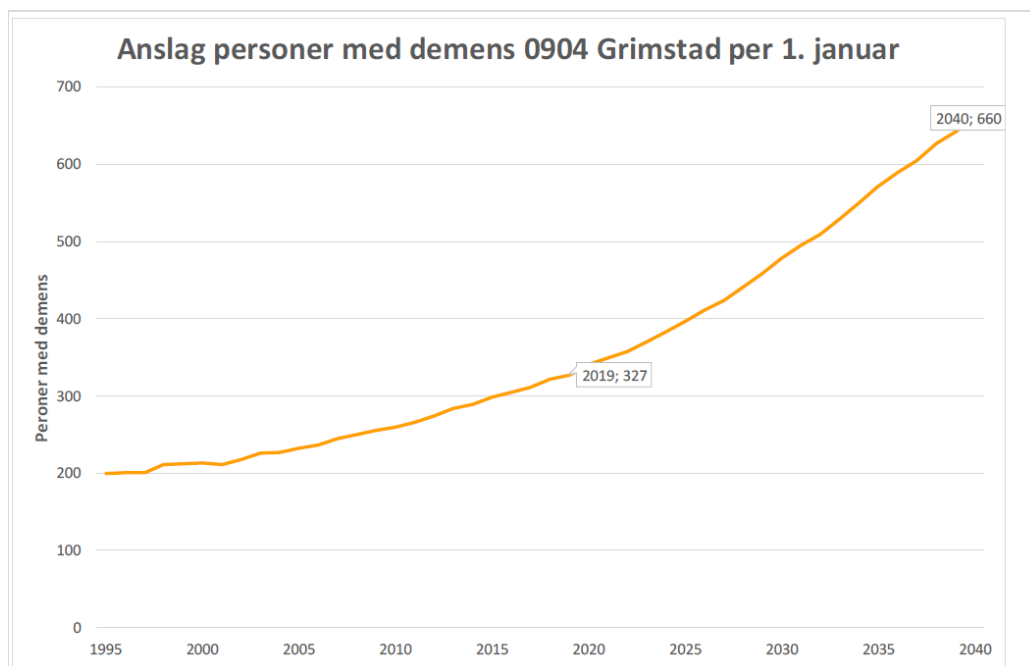
Eiendomsmassen

Det er lagt ned et stort arbeid i å kartlegge bygningsmassen som helse- og omsorgssektoren yter tjenester i. Det er framkommet at deler av bygningsmassen ikke er hensiktsmessig sett opp mot dagens brukergrupper. Det har blitt gjennomført ombygging på Berge gård, slik at mennesker med demens kan få omgivelser rundt seg som både vil øke deres trygghet og gjøre tjenesten mer effektiv. Ombygging på Frivolltun omsorgsboliger er gjennomført. Det er redusert med seks omsorgsboliger for å kunne gjøre de nødvendige bygningsmessige endringene. Dette var nødvendig for å gjøre Frivolltun omsorgsboliger mer hensiktsmessige for mennesker med demens.

Grimstad kommune har en stadig større eldrebefolkning, og den øker raskere enn antatt i 2014, da kommunedelplanen for helse og omsorg 2014-2026, ble skrevet. Dette gjelder også for antall personer med demens.

Figur 5 Utviklingen i de tre eldste aldersgruppene i Grimstad kommune. Registrert utvikling 1995–2019 og fremskrevet utvikling 2019–2040. Kilde: Alternativ MMMM til SSB

Figur 9 Anslag personer med demens fra 1995 til 2040 basert på forekomsten i Prince-studien fra 2013

Grimstad kommune vil få økning i antall eldre over 80 som mer enn fordobler seg fra 2019 til 2040. Det samme gjelder for personer med demens.

Grimstad kommune har startet omstillingsprosessen etter oppdraget i kvalitetsreformen «Leve hele livet». Målgruppen for reformen er eldre over 65 år, både de som bor i hjemme og de som bor i institusjon.

Arbeidet med eiendomsmassen i helse- og omsorgssektoren er starten på å omstille kommunen til å være en kommune i tråd med stortingsmeldingen. Det å vurdere den Nordiske modellen er viktig i dette arbeidet. Det må tenkes nytt rundt boliger for innbyggere over 80 år.

Det er gjennomført et kartleggingsarbeid på alle brukere i enhet for habilitering. Det fremkommer et stort behov for nye heldøgnsomsorgsboliger. Det er behov for boliger som det ytes heldøgnsomsorgstjenester i, og tilbud om arbeid og aktivitet for brukergruppen.

Utviklingsarbeid

Heltidskultur

En kartlegging i 2018 viste at det er kun 12 % av turnusmedarbeiderne i helse- og omsorgssektoren som har 100 % stillinger. Det vil være vesentlig framover for å fremme rekruttering, kompetanse, kvalitet og kontinuitet at man har fokus på økning av heltid i helse- og omsorgssektoren. Kommunestyret har vedtatt retningslinjer for å fremme heltid og høyere stillingsprosjenter. Dessverre har det vist seg vanskelig å kontinuerlig overvåke utviklingen av heltidskultur. Totalt sett i sektoren er det en positiv utvikling når det gjelder økning i antall heltidsstillinger.

I strukturprosjektet er det jobbet med å utvikle egen bemanningstjeneste. En egen bemanningstjeneste vil føre til større overvåkenhet og økt mulighetsrom for å få økt opp stillingsprosjenter. Dette koblet opp mot rådgiver på RS (turnusprogram) vil gi den enkelte avdelingsleder hensiktsmessig styringsinformasjon. Kommunestyret har vedtatt igangsetting av prosjektet.

Gjennomgang har vist at innleie fra vikarbyrå og egne vikarer er et fordyrende ledd i kommunens totaløkonomi. Kun en avdeling har benyttet seg av vikarbyrå i sommer, dette på grunn av manglende sykepleiedekning.

Årsplan

Det er gitt tilbud om opplæringskurs for medarbeiderne, slik at hver enkelt skal få kunnskap om hvordan man skal legge inn sin egen turnus. Det er signert protokoll for årsplan 2020, og flere lokale avtaler er signert. Årsplanene vil ha oppstart 16. desember for alle avdelinger, med unntak av en avdeling som starter opp fra sommeren 2020 med halvårsplan og deretter årsplan fra 2021.

I4Helse

I4Helse åpnet som planlagt den 30.08.19. Det jobbes nå med å fylle I4Helse-bygget med innhold. I ny organisasjonsstruktur ser man for seg at I4Helse-bygget blir kommunens store satsingsområde innen enhet for hjemmebaserte tjenester og rehabilitering, og for enhet for innovasjon og forvaltning. Enhetsleder og stab i enhet for habilitering lokaliseres også til I4Helse.

Helsehus

Det er et pågående utredningsarbeid, og helsehus er lagt frem som et tiltak i rapport for økonomisk handlingsrom.

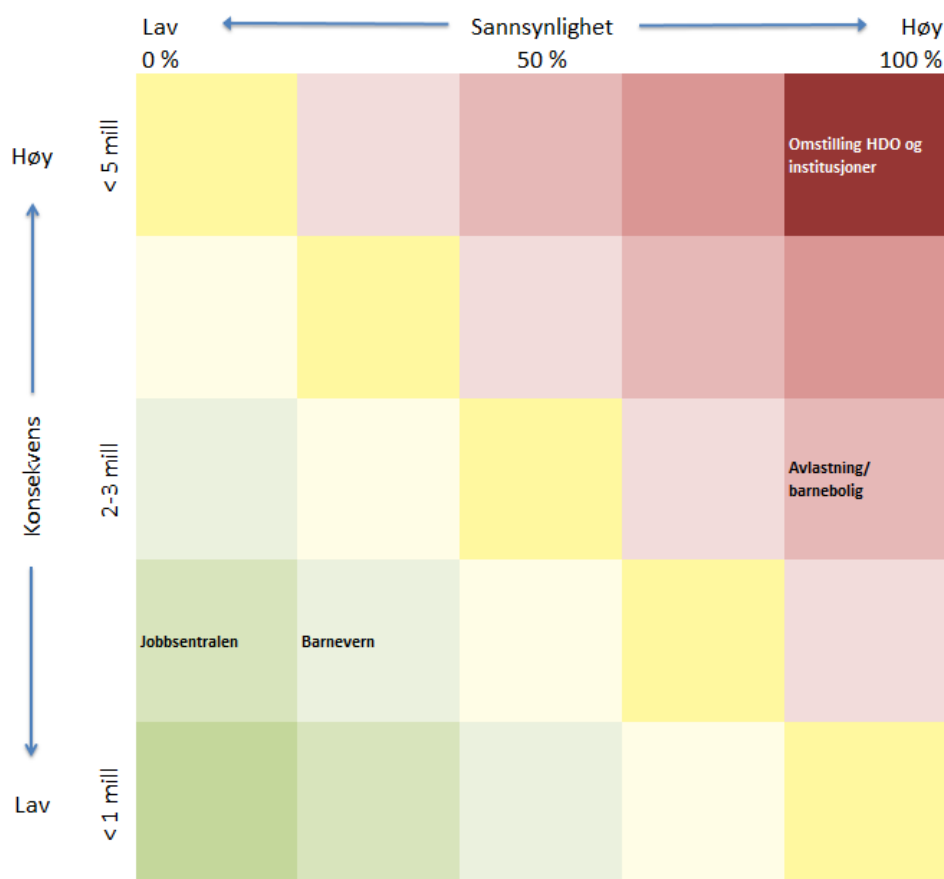
Økonomisk handlerom, utviklings- og effektiviseringsprosjekt 2019 - 2023

Agenda Kaupang

Helse- og omsorgssektoren har vært en av tre arbeidsgruppe hvor Agenda Kaupang har vært fasilitator. Kommunsjef har ledet arbeidsgruppen, som har bestått av enhetslederne og tre hovedtillitsvalgte. Arbeidsgruppen har hatt tre heldagsmøter, og har jobbet samlet med å legge frem forslag til tiltak. Det har vært jobbet med forslag til tiltak med økonomisk effekt, tiltak med positiv effekt ved endringer – uten direkte økonomisk effekt, forventende nye økonomiske kostnader/tiltak, tjenesteutvikling, kvalitetsutvikling, tiltak med effekt i andre sektorer og øvrige tiltak under utvikling.

Økonomi og strakstiltak

Risikovurderingen for budsjett 2019

Risiko for omstilling HDO og institusjoner er forsøkt kompensert med bygningsmessige endringer, både på Berge gård og Frivolltun omsorgsboliger, økning av legetjenesten og «pukkeldrift» for omstilling i enhet for omsorgssentre

Som nevnt tidligere er det overforbruk på annen lønn som BPA, i tillegg kommer økte utgifter til støttekontakt og avlastning. De nevnte tjenestene er lovpålagt.

Fra 2019 er det innført månedlig økonomisk rapportering i sektoren. Rapporteringen går i hele linjen fra avdelingsleder til enhetsleder til kommunalsjef til rådmann. Dette ansvarliggjør ledelsen på alle nivåer i tjenestelinjen.

Alle enhetene er pålagt å nøye vurdere alle innleie av vikarer og ekstrahjelp, men innenfor grensen av

nødvendig helsehjelp.

Det vurderes også fortløpende hvorvidt driften og bygningsmassen ved heldøgnsomsorgsboligene er hensiktsmessig sett opp mot dagens brukergrupper.

Sektoren vurderer kontinuerlig om kjøp av tjenester kan tas over i kommunal drift.

Jobbsentralen har tidligere hatt et stort merforbruk knyttet til oppgaver utført for kvalifiseringstjenesten. Bakgrunnen for merforbruket har vært at tilskuddsmidler fra IMDi til dette arbeidet har kommet lenge etter at tiltaket er startet opp. Det er kvalifiseringstjenesten som bestiller denne aktiviteten for enkeltbrukere. Det er nå kvalifiseringstjenesten som søker om disse midlene til særskilt vanskeligstilte fra IMDi og betaler jobbsentralen for utført tjeneste.

Tjenestekontoret

Arbeidspresset i tjenestekontoret har vært høyt over flere år. Det har vært et høyt sykefravær i tjenesten de siste årene. Det ble i 2018 satt inn en prosjektstilling for å se om økt bemanning ville avhjelpe situasjonen. Grunnet mange sykmeldinger ble effekten av stillingen først tydelig de siste månedene av 2018. Effekten var god og arbeidspresset ble redusert. Etter første tertial 2019 ser man at behovet for økt bemanning er 1 1/2 årsverk. Økning i saksmengde samt økt kompleksitet i sakene medfører behov for økt bemanning. Det skrives nå forvaltningsmelding om økt saksbehandlingstid i de fleste saker. Kontoret klarer ikke å produsere nok til å ta unna sakene. Antall saker med forvaltningsmelding øker fra måned til måned, og antall ubehandlede saker øker tilsvarende. Tjenestekontoret behandler søknader om nødvendig helsehjelp, og det er derfor viktig at saker kan behandles fortløpende.

Fastlegehjemler

Det er utarbeidet en rapport for nåværende og fremtidig behov for økning av antall fastlegehjemler.

Velferdsteknologi

Grimstad kommune satser på innføring av velferdsteknologi og ser gevinster som unngåtte kostnader, spart tid og økt kvalitet. Via regional koordineringsgruppe for e-helse og velferdsteknologi, RKG, har kommunene på Agder et tett nettverkssamarbeid. Målet er at velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestene innen 2020. Per nå har 28 av regionens 30 kommuner klart å integrere velferdsteknologi som en del av helse- og omsorgstjenestene. Det er stort fokus på å utvikle gode systemer for å sikre tjenestene ved bortfall av strøm.

I4Helse er et viktig prosjekt innen velferdsteknologi. I4Helse skal være et ledende senter for innovasjon innen helse og omsorg, hvor velferdsteknologi og helseløsninger utvikles fra idé til skalerbar implementering og varig anvendelse. I4H er heleid av Universitetet i Agder (UiA). Erfaringer fra prosjektet Agder Living Lab (ALL) er viktig for utviklingen av I4Helse. ALL har bidratt til god involvering av brukere i test og utvikling av ny teknologi. Det er opprettet et aktivt brukerpanel som videreføres inn i I4Helse prosjektet og som er viktig for det videre arbeidet med velferdsteknologi.

Tilskuddsmidler

Det jobbes godt med utviklingsprosjekter i enhetene. Det søkes om tilskudd til prosjektene der det er mulig. Enhetene har søkt og fått tilskuddsmidler til følgende prosjekter:

1. Hdir – styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten: tildelt i 2019 kr 5 000 000
2. Hdir – tilskudd til kommunepsykolog tildelt alle år fra 2014, også for 2018 med kr 410 000, men med fradrag for 7 ½ måned p.g.a. vakanse i stillingen. For 2019 vil tilskuddet bli benyttet i sin helhet
3. Fylkesmannen – tilskudd til rehabilitering og habilitering tildelt 700 000 for 2018, engangstilskudd – mottatt. Prosjektleder er ansatt og arbeidet med rehabilitering- habiliteringsplan er igangsatt. Mottatt 120.000 til KOLS gruppe. Midler avsatt fra 2018 innvilget til bruk i 2019 til implementering av habilitering og habiliteringsplan kr. 545.000.
4. Fylkesmannen – tilskudd til frisklivssentral tildelt kr 80 000 for 2019, vil antakelig få ytterligere kr 150 000 senere i år.
5. Bufdir – tilskuddsordning for barnefattigdom tildelt 1,87 mill. til FUN 365/Grimstad Røde Kors, kr 400 000 til aktivitetstiltak/ «Opplevelser i Grimstad» og kr 300 000 til kommunens utstyrssentral for sportsutstyr mm
6. NIFU – tilskudd til forskning på effekt av skolehelsetjeneste 800 000 fordelt med 400 000 for 2018 og 400 000 for 2019, for økt stilling for helsesøster i 4 av våre skoler
7. Hdir - Tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak SLT – kr 200 000
8. Hdir - Tilskudd til dagaktivitetstilbud for mennesker med demens - kr 4,7 mill. – Mottatt. Fordelt ut på dagsentrene ved Fevik, Frivoll, Grom og Berge Gård ut fra antall personer med demens som benytter tilbudet. Øyegårdens institutt får deler av tilskuddet ut fra 10 plasser for personer

med demens. Innvilget for 2019: 4 852 560.

Voksenskolene for personer med demens har fått 128 780kr.

9. Fylkesmannen - Heltidsprosjekt i samarbeid med Arendal kommune - kr 200 000
10. Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder - kr 880 000 til kommunalt rusarbeid. Midlene dekker koordinator for hasjavyvenningsprogrammet, miljøvaktmester og Likemannsprosjekt (mentorprosjekt med Alarm)
11. Helsedirektoratet - kr 250 000 til ungdomslos. Midlene brukes til lønn til ungdomslos som arbeider med tidlig innsats og forebygging.
12. Fylkesmannen - kr 813 333 i tilskudd til prosjektet «Nye mønstre – koordinert tverrfaglig innsats i lavinntektsfamilier.
13. Helsedirektoratet - kr 2 268 000 til Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT).
14. Fylkesmannen - kr 2 423 000 i kompetanse- og innovasjonstilskudd. For 2019 er det søkt om kr. 2 154 000 – ikke mottatt svar.
15. Helsedirektoratet - kr 350 000 - tilskudd til pårørendeprosjekt, ikke innvilget nye midler i 2019. Midler mottatt i 2018 er overført til 2019
16. Helsedirektoratet – 200 000 til aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet, tilknyttet Frivilligsentralen
17. Prosjektskjønnsmidler: Kr 1 200 000 søkt om til RKG. Kr 1 000 000 til ALL videreføring inn i I4Helse
18. Fylkesmannen - kr 515 130 til kveldssentertilbud for personer med demens

I tillegg er det søkt om tilskudd til flere prosjekter hvor tildeling ikke er ferdigstilt ennå. Det forventes at det vil bli innvilget tilskudd til flere prosjekter i løpet av året.

Vurderinger

Helse- og omsorgstjenester

Et viktig fokus i tjenestetrappen er å yte tjenester på riktig trinn og med rett volum/omfang. Folkehelseovervåking må følges nøye opp i takt med blant annet demografiske endringer i befolkningen. Den demografiske framskrivingen som er gjengitt i kommunedelplanen (2014-2026) viser en andel av befolkningen med demenssykdom på 250 personer i 2014 og 289 personer i 2020. Ved ny demografisk framskriving av antall med demenssykdom så er antallet 327 for 2019 og 660 i 2040. Det betyr at kommunen har et høyere antall personer med demenssykdom nå enn det som var estimert for 2020. Det vil få konsekvenser for fremtidig planlegging av ulike tilbud samt boligplanlegging. Det satses videre på hverdagsrehabilitering, dagaktivitetstilbud, velferdsteknologiske løsninger, forebyggende hjemmebesøk og andre tiltak som bygger opp under retningen på tjenestene.

Tjenester til brukere med samtidig rusproblematikk og psykiske helseproblemer er et viktig satsningsområde. Tjenestene jobber med samhandlingen seg imellom og med spesialisthelsetjenesten. Det oppstår en del utfordrende situasjoner da brukere som kommer til kommunen ofte er sykere enn tidligere. Kompetanseutvikling og en mer hensiktsmessig organisering av tjenestene har stor oppmerksomhet, sammen med botilbud. Dette feltet vil være viktig å jobbe systematisk og planmessig med fremover.

Enhet for habilitering er en stor enhet med behov for endringer på flere områder. Overgangen til ny organisasjonsstruktur har avdekket områder hvor enheten har utviklingspotensial og områder hvor enheten drifter godt. Enheten vil fortsette å kvalitetssikre aktiviteten, både de administrative og faglige oppgaver. Det må arbeides kontinuerlig for å sikre flyt i samarbeidet og i utforming av tjenestetilbudet til brukerne. Det er viktig å utarbeide en tydelig strategi for å møte nåværende og fremtidig behov for bolig for kommunens innbyggere som enheten skal levere tjenester til.

Barneverntjenesten har hatt et høyt sykefravær som nå er i ferd med å bli vesentlig redusert. Det er et stort arbeidspress i avdelingen. Avdelingen har kompetente og dedikerte medarbeidere, men lav bemanning vil også fremover være en utfordring. Avdelingen er tilført to nye årsverk som allerede synes å ha gitt positiv effekt.

Ernæring

Ernæring er et satsningsområde i institusjonene og hjemmebaserte tjenester. Her jobber kjøkkenet sammen med enhet for omsorgssentre. Næringsrik kost er viktig for å opprettholde funksjonsnivå og for å kunne klare seg godt hjemme. Dette feltet må fortsatt ha fokus.

Bygningsmessige forhold

Det er lagt ned et stort arbeid i å kartlegge bygningsmassen som helse- og omsorgssektoren yter tjenester i. Det er framkommet at deler av bygningsmasse ikke er hensiktsmessig sett opp mot dagens brukergupper. Rapport nr. 2 ble behandlet i kommunestyret 26. august 2019.

Omstilling 2018-2019

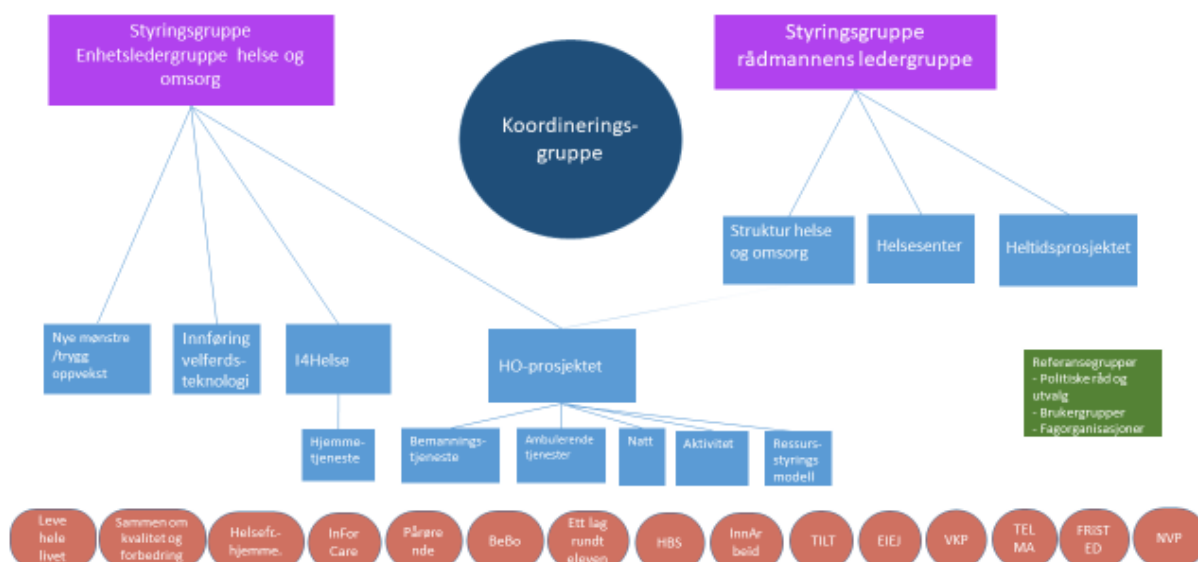
Det jobbes på bred front for å forbedre sektorens driftsøkonomi. Målet er at vi skal forbedre vårt økonomiske resultat og samtidig opprettholde gode helse- og omsorgstilbud til kommunens innbyggere. Bruker- og pasienttilbudet bør skjermes så langt det er mulig. Men det er et faktum at vår sektor bruker mer midler enn hva vi har til disposisjon. Bestillingen fra kommunestyret er at vi skal levere tjenester innenfor tildelt økonomisk ramme. Situasjonen er krevende, men vi har tro på at grepene som gjøres vil ha effekt med tanke på styring og kontroll.

For å lykkes med driftskontroll er sektoren avhengig av tilgjengelige og operative støttetjenester innenfor HR, økonomi samt analysekapasitet for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag. Fokus på systematikk og logistikk vil framover bli meget viktig.

Kommunestyret forutsetter årlige effektiviseringstiltak. Agenda Kaupang-rapporten peker på mulige områder for ytterligere effektivisering, hvor effektiv boligmasse vil være avgjørende for framtidig driftskontroll. Det er her vi mener at de gode langsiktige løsningene vil ligge.

Framover må vi sette på dagsorden en diskusjon om forventninger fra politikere, innbygger, brukere, pasienter, pårørende, medarbeidere, tillitsvalgte og ledere. Denne forventningsavklaringen vil være viktig opp mot framtidige prioriteringer og dimensjonering av kommunens tjenester.

Prosjektoversikt 2019

Prosjekt	Beskrivelse av prosjektet	Kontaktperson
Strukturprosjekt	Prosjekt i helse og omsorgstjenestene for å sikre en effektiv og god struktur for å møte utfordringene innen helse og omsorg.	Aase Synnøve Hobbelsland; aase.synnove.hobbelsland@grimstad.kommune.no
Helsesenter	Prosjekt for å arbeide mot et nytt helsesenter ved brannstasjonen legesenter	Vegard Vige; Vegard.vige@grimstad.kommune.no

Heltidsprosjekt	Prosjekt i samarbeid med Arendal kommune for å jobbe mot økt heltid i helse og omsorgstjenestene	Ingvill Ohr; ingvill.ohr@grimstad.kommune.no
HO-prosjekt	Helse og omsorgsprosjekt som har sett på en bedre organisering av natt, ambulerende tjenester og aktivitet. Prosjektet henger tett sammen med strukturprosjektet og det jobbes med å etablere en ny bemanningsenhet og ressursstyringsmodell	Tina Fabricius; tina.fabricius@grimstad.kommune.no
I4Helse	Prosjekt i samarbeid med UiA. Bygg av et nytt e-helse senter hvor flere av kommunens tjenester skal flytte inn: https://www.uia.no/senter-og-nettverk/i4helse Hjemmetjenesten har et prosjekt som henger sammen med I4Helse. Dette omhandler tilpasninger og mer effektiv drift.	Silje Bjerkås; silje.bjerkas@grimstad.kommune.no Tanja Fredensborg; tanja.fredensborg@grimstad.kommune.no
Innføring velferdsteknologi	Prosjekt for å sikre innføring av velferdsteknologi og mål om at velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestetilbudet innen 2020. Drives i samarbeid med de andre Agderkommunene.	Silje Bjerkås; silje.bjerkas@grimstad.kommune.no
Nye mønstre - trygg oppvekst	Et prosjekt for lavinntektsfamilier hvor barna er i risiko for å utvikle helseutfordringer og utenforskap. Et prosjekt for utvikling av sosiale tjenester i NAV hvor en familiekoordinat skal gi koordinert og samordnet innsats for hele familien. Prosjektet vil ha et stort tverrfaglig samarbeid med aktører fra ulike sektorer/enheter og avdelinger som barnevern, helsestasjon/familiesenter, kultur og oppvekst i tillegg til NAV. Det skal tilstrebes at deltakerfamiliene har ulikt antall familiemedlemmer, ulik etnisitet og ulikt tjenestebehov i det offentlige hjelpeapparatet.	Heidi Pleym; Heidi.pleym@nav.no
Prosjekt i samarbeid med andre kommuner/forskningsinstitusjoner		
Leve hele livet	En kvalitetsreform for eldre, stortingsmelding 15 (2017-2018); https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-15-20172018/id2599850/ Kommunen må sikre realisering av reformen og skal sette sammen en gruppe som skal jobbe med områder i reformen som kommunen skal jobbe med å realisere reformen.	Tina Fabricius; tina.fabricius@grimstad.kommune.no
Sammen om kvalitet og forbedring	Prosjekt i regi av USHT Aust og Vest Agder i samarbeid med SSHF. Videreføring av gode pasientforløp. Henger tett sammen med Leve hele livet reformen	Marit Bolstad Tveide marit.bolstad.tveide@grimstad.kommune.no
Helsefremmende hjemmebesøk - forskning	Kommunen utfører helsefremmende hjemmebesøk til eldre hjemmeboende. Det er knyttet forskning til dette og kommunen har en avtale med sentre for omsorgsforskning. Kommunen bidrar med data til forskning rundt helsefremmende hjemmebesøk	Berit Westbye berit.westbye@grimstad.kommune.no
InForCare	EU prosjekt om frivillighet i samarbeid med UiA og andre kommuner i Norge og Europa; https://northsearegion.eu/in-for-care	Kathrine Melby Holmerud kathrine.melby.holmerud@grimstad.kommune.no
Pårørende prosjekt	Prosjekt med støtte fra Helsedirektoratet med fokus på pårørendeoppfølging.	Åshild Kaldestad; ashild.kaldestad@grimstad.kommune.no

BeBo	Kunst- og helsefaglig samarbeid om å utvikle meningsfulle hverdagspraksiser. https://www.uia.no/forskning/kunsthag/kunst-og-sosiale-relasjoner https://www.uia.no/senter-og-nettverk/pronett/aktuelt	Hilde Johnsen; hilde.johnsen@grimstad.kommune.no
Ett lag rundt eleven	Forskningsprosjekt 01.01.18-31.12.19 med støtte fra NIFU/Utdanningsforbundet. Grimstad er en av 15 kommuner som deltar. 5.-7- trinn ved 4 barneskoler er med i prosjektet. Det er ansatt en helsesykepleier i 50% prosjektlederstilling. https://www.lagrundtelevnen.no/	Turid Thaulow Hamre Turid.Thaulow.Hamre@grimstad.kommune.no
HBS Agder	Helsefremmende barnehager og skoler. Støttes av folkehelsemidler. Samarbeidsprosjekt Lillesand og Grimstad (helse og oppvekst). Flere kommuner etter hvert. Fokus for arbeidet: Overganger, livsmestringsundervisning og skole/hjem-samarbeid. Det er ansatt en koordinator i 100% prosjektlederstilling. http://www.regionplanagder.no/planer-og-strategier/programfylke-folkehelsearbeid-i-kommunene/paa-felles-vei-helsefremmende-barnehager-og-skoler/	Eva Carmen Jenssen Eva.Carmen.Jenssen@grimstad.kommune.no
InnArbeid	Prosjekt med støtte fra Forskningsrådet. Forskning og arbeid rundt å få personer med utviklingshemming ut i aktivitet og arbeid	Tor Erik Austenå
TILT - forskning	Tidlig identifisering av livstruende tilstander. Doktorgradsstipendiat ansatt i Tvedestrand forsker på effekten av TILT. Flere kommuner i Østre Agder bidrar med data og Grimstad har forpliktet seg til å bidra.	Kristin Jeppestøl – Tvedestrand kristin.jeppestol@tvedestrand.kommune.no
EIEJ	En innbygger en journal; nasjonalt prosjekt for å jobbe mot en sikker løsning for en journal. Agder er med i dette prosjektet og bidrar med inn. Grimstad har hatt flere deltakere med. Mer informasjon; https://ehelse.no/strategi/innbygger-n-journal	Irene Henriksen Aune; irene.henriksen.aune@arendal.kommune.no
VKP	Velferdsteknologisk knutepunkt; prosjekt i regi av e-helse direktoratet. Arendal og Grimstad sammen med responscenteret i Kristiansand prøver ut løsninger og bidrar i prosjektet; https://ehelse.no/Documents/Velferdsteknologi/Presentasjon%20Velferdsteknologisk%20knutepunkt%20informasjonsm%C3%B8te%2004-12-2018.pdf	Nils Christian Fjærbu; nils.christian.fjaerbu@grimstad.kommune.no
TELMA	Telemedisinsk oppfølging i Agder. Agderprosjekt hvor det er opprettet telemedisinsk sentral i Arendal, Kristiansand og Farsund. Grimstad har som intensjon å koble seg opp mot sentralen i Arendal og skrive under på samarbeidsavtale. Mer informasjon; http://www.telma.no/	Gro Anita Fosse Gro.Anita.Fosse@kristiansand.kommune.no
FRISTED	Prosjekt med støtte fra Helsedirektoratet som omhandler bruk av velferdsteknologi til barn og unge. Grimstad deltar sammen med andre agderkommuner: http://www.karde.no/fristed-2018-2019	Riitta Hellmann 982 11 200

NVP - Nasjonalt velferdsteknologi program	Grimstad er sammen med de andre kommunene i Agder med i nasjonalt velferdsteknologiprogram; https://helsedirektoratet.no/velferdsteknologi	Prosjektleder i Agder; Marit Svindland. Kontaktperson i Grimstad; Silje Bjerkås
DigiHelse	Elektronisk kommunikasjonsløsning mellom pårørende og hjemmetjenesten ved bruk av helsenorge.no	Tanja Fredensborg

Sektorens mål for budsjett 2019

Mål	Beskrivelse	Status
Bærekraftig økonomi	Få oversikt - kontroll – identifisere nye tiltak for å sikre bærekraftig økonomi- Tett oppfølging av nye budsjettmodeller- Alle ledere i sektoren må følge opp sin budsjetter på avdelings- og enhetsnivå.	●
	Det er innført månedlige økonomirapporter. Videre er det månedlige økonomimøter.	●
God kvalitet og kompetanse i tjenesteleveransene	Oppdatering av strategisk kompetanseplan- Definere kompetansebehovet ut fra brukergruppe- Tilrettelegge for kompetanseheving- Sikre god rekruttering gjennom krav til fagkompetanse- Heltidskultur	●
	Kompetanseplan for sektoren skal utarbeides i løpet av 2019. Saken vil komme til politisk orientering i oktober.	●
Funksjonelle bygg i helse- og omsorgssektoren	I henhold til eiendomsstrategien skal det foretas en årliggjennomgang av bygningsmassen- Bygningene til sykehjemmene og HDO skal vurderes opp mot effektiv drift- Det skal vurderes om det vil være hensiktsmessig med et helsesenter, hva et helsesenter bør inneholde og hvor det i tilfelle skal lokaliseres	●
	Dette er et pågående arbeid.	●
Sykefravær lavere enn 8 %	Tett oppfølging av enheter der sykefraværet er >10 %- Følge opp sykemeldte etter gjeldende retningslinjer i kommunen- Gjennomføre tilpasninger for å redusere sykefraværet- Tilrettelegging av turnus- Bruke tekniske hjelpemidler for avlastning- Veilede sykemeldte til egnede oppgaver/stillinger	●
	Sykefraværet i sektoren er høyt, men det har vært en positiv utvikling i sykefraværet i slutten av annet tertial. Alle enheter er i gang og/eller i oppstartsfase med NED-prosjektet.	●
Grimstad skal være en foregangskommune innen velferdsteknolog	Delta i prosjekter og ha utprøvinger innen velferdsteknologi- Utvide bruk av velferdsteknologiske hjelpemidler- Delta i følgeforskning knyttet til velferdsteknologi- Samarbeide med UIA om I4Helse	●
	Dette er et pågående arbeid.	●
Innføre heltidskultur	Følge opp retningslinjer for heltidskultur, vedtatt i kommunestyret i sak 18/83- Hovedregel skal være at det ansettes i 100% stilling- Ledige stillinger lyses ut samlet en gang per måned	●
	Retningslinjene følges.	●

Samfunns- og miljøsektoren

Kommunalsjef Heidi Sten-Halvorsen

Økonomitall og personaldata

Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Netto lønnsutgifter	62 333	62 521	62 421	-101
Andre driftsutgifter	58 265	66 643	45 537	-21 106
Driftsinntekter	-47 177	-55 366	-33 242	22 124
NETTO	73 423	73 818	74 716	898

Måleindikator	Fravær per 2. tertial 2019	Fravær per 2. tertial 2018	Endring
Korttid	1,4%	1,8%	-0,4%
Langtid	6,2%	4%	2,1%
Sum fravær	7,5%	5,8%	1,7%

Måleindikator	1.1	31.8
Faste årsverk	137,7	139
Midlertidige årsverk	11,4	10
Sum årsverk	149,1	149
Budsjetterte årsverk	130	

Innledning

Tertialet har vært preget av høy aktivitet og store viktige oppgaver som bl.a. det interkommunale plansamarbeidet om ny kommunedelplan for ny E18 og sluttbehandling av kommuneplanens arealdel. Driften har ellers i tertialet vært normalt uten spesielle hendelser. Det er noe langtidssykefravær blant enhetslederne. Dette gir noen driftsmessige utfordringer, men den øvrige bemanningen ivaretar oppgavene på en god måte.

I tertialet fremkom flere avvik i kontraktsoppfølging i mai/juni, spesielt på kommunaltekniske tjenester. Dette har gitt sektoren stor oppmerksomhet, som igjen har gitt medarbeiderne en større belastning enn normalt. Det er igangsatt arbeid for å tette avvik i kontraktsoppfølgingen. Videre er det igangsatt arbeid med å etablere en mer robust prosjektorganisering for å sikre en bedre prosjektstyring og gjennomføring. Dette arbeidet foregår i samfunns- og miljøsektoren, men også i andre deler av kommunen, spesielt innenfor økonomiavdelingen og organisasjonsavdelingen.

Resultat og aktivitet

Det er stor aktivitet på alle områder. Innenfor området kommunal vei er det gjennomført mye arbeid i år. I forbindelse med avslutning av regnskapet for 2017 ble det bevilget kr. 6 mill. til utbedring av veier på Rønnes, Killegårdsveien, samt to strekninger på Inntjoreveien. Alle disse strekningene er ferdig utbedret. I tillegg er det gjennomført arbeider på Inntjoreveien etter ras.

Gjennom vinteren og våren er det utført gjenoppbygging og sikringsarbeider etter ras på en ca. 800 m lang strekning på Inntjoreveien langs Reddalsvannet. Alle arbeider med sikring er ferdig. Totale kostnader vil beløpe seg til mellom kr. 2,5 og 3,0 mill., hvorav ca. kr. 0,45 mill. ble belastet 2018-budsjettet. Etter politisk vedtak blir alle kostnadene for rassikringen for 2019 dekket med resterende midler fra de kr. 6 mill. som ble bevilget til utbedring av veier.

I sommer har plan- miljø og landbruksenheten tilrettelagt for Kystlotteriet, dette er et positivt tiltak som begrenser den marine forøplingen.

Det er stort fokus på arbeid med internkontroll på anskaffelser og innenfor prosjektgjennomføring i alle enheter, med spesielt fokus på kommunalteknikk og bygg- og eiendomstjenesten. For flere av

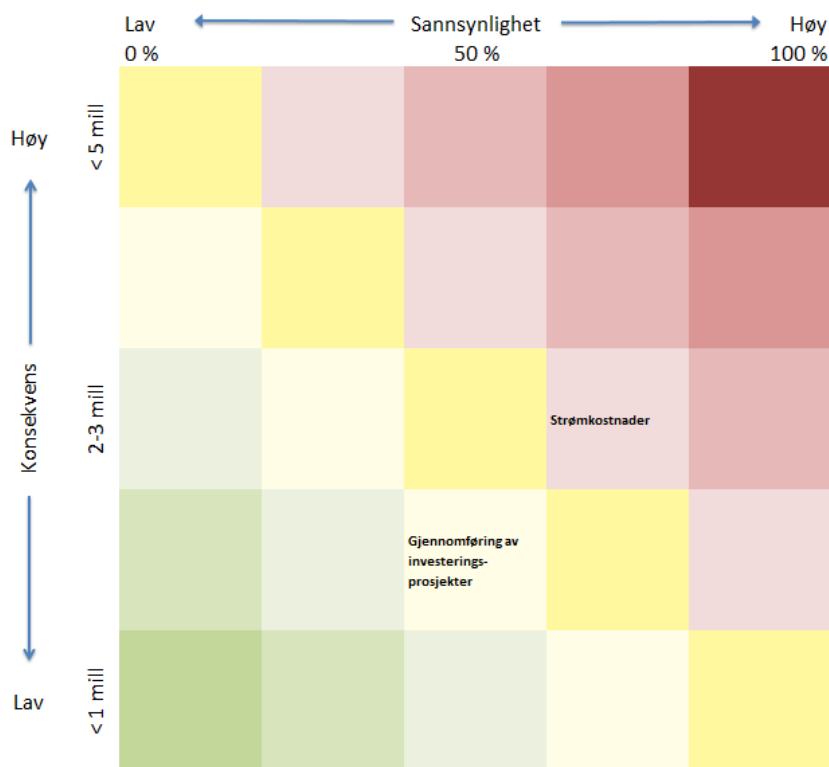
rammeavtalene arbeides det nå med fornyelse av avtalene som går ut eller er/kan bli overskredet.

Alle enheter jobber aktivt med å innarbeide gjennomgående arkivering i P360, så er det et stort fokus i enhetene på dette.

Det er bekymringsfullt langtidsfravær i enkelte enheter, noe som gir noen midlertidige årsverk på vikarer.

Økonomi og strakstiltak

Risikovurdering for budsjett 2019

Vurderinger

Sektoren har et stort omfang av pågående prosjekter, og klarer ikke å levere ønsket fremdrift på flere av prosjektene. Kommunen mangler i dag en samlet prioritering av prosjektene, og det er dermed stor risiko for avvik mellom forventet fremdrift og leveranse og faktisk fremdrift og leveranse. En slik prioritering og forventningsavklaring er en del av en robust prosjektorganisering det arbeides for å få på plass.

Flere enheter går med betydelig positivt resultat, men for bygg- og eiendomstjenesten er det per 2. tertial et negativt resultat på kr. 1,5 millioner. Dette skyldes merkostnad på strøm på kr. 2,8 millioner og svikt i leieinntekter på grunn av tomgangsleie bl.a. på grunn av at omlegging av driften innenfor helse- og omsorgssektorene ikke er ikke fullt ut budsjettet i samfunns- og miljøsektoren. Strømkostnaden er et resultat av kommunens samlede strømforbruk i alle enheter, og kommer fram i regnskapet hos bygg- og eiendomsenheten som drifter byggene. Det negative resultatet begrenses ved at andre oppgaver holdes tilbake, som planlagte vedlikeholdsoppgaver. Dersom sektoren ikke blir kompensert for økte strømkostnader, vil det være vanskelig å nå balanse ved års slutt.

Sektorens mål for budsjett 2019

Mål	Beskrivelse	Status
Unngå nye unge uføre	Planlegge og utvikle offentlige møteplasser med tanke på inkludering og mangfold. Byhaven er gjennomført etter prinsipper om inkludering og mangfold.	●
Prioritere tid og ressurser til å ivareta Grimstad kommunes interesser i arbeidet med det	Dette gjelder alle fagområdene innenfor plan, miljø og landbruksenheten. Arbeidet med kommunedelplan for E18 er fulgt tett opp gjennom hele planprosessen.	●

Mål	Beskrivelse	Status
interkommunale plansamarbeidet av kommunedelplan for E18.		
Innføring av eByggesak	Digital byggesaksløsning for saksbehandlere. Pilotprosjekt er i oppstart og piloteringsperioden vil starte etter ferien.	
Tilby gode oppmålingstjenester til kundene innenfor vedtatt budsjettamme	Arbeide for at 2019 blir et normalt driftsår.	
Brann og feiertjenesten skal arbeide for å fremme de forebyggende og beredskapsmessige oppgavene etter brannloven for å sikre en effektiv og sikker drift.	Vektlegge aktivitetene i det forebyggende arbeidet slik at de tilgjengelige ressursene blir brukt der de gjør størst nytte. Gjennomføre en beredskapsanalyse for å bli mest mulig tilpasset de oppgaver brannvesenet kan bli stilt overfor. Sørge for kontinuerlig evaluering av driften og grundig opplæring ved nyansettelser.	
Øke innsatsen innenfor trafiksikkerhet i Grimstad kommune	Arbeide for å heve kompetansen og øke bevisstgjøringen om trafiksikkerhet internt og mot politisk ledelse.	
Gjennomføring av kartlegging og prosjektering av energieffektivisering	Sett opp mot energimerkingen som er gjennomført og bevilget midler for energieffektivisering. Må det avklares hvilke tiltak som vil gi størst besparelser og gjennomføre prioriterte prosjekter. Dette må også sees i sammenheng med utfasing av fossilt brensel.	
Jobbe aktivt med kontinuerlig forbedring i alle sektorens enheter.	Fortsette aktivt arbeidet som er igangsatt med kontinuerlig forbedring. De igangsatte prosesser inkluderes i arbeidet som pågår med Agenda Kaupang som prosessledere.	

Fellesområdet

Økonomitall og personaldata

Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Netto lønnsutgifter	7 143	6 917	8 755	1 838
Andre driftsutgifter	29 305	42 374	43 177	803
Driftsinntekter	-1 557	-2 382	-2 193	189
NETTO	34 891	46 909	49 738	2 829

Måleindikator	Fravær per 2. tertial 2019	Fravær per 2. tertial 2018	Endring
Korttid	4,1%	4,4%	-0,3%
Langtid	5,2%	7,3%	-2,1%
Sum fravær	9,2%	11,6%	-2,4%

Måleindikator	1.1	31.8
Faste årsverk		
Midlertidige årsverk	19,2	13
Sum årsverk	19,2	13
Budsjetterte årsverk		

Innledning

Fellesområdet inneholder områder og poster som er felles for hele kommunen, og som ikke klart kan henføres til noen spesiell sektor eller tjenesteenhet. I Grimstad kommune gjelder dette eksempelvis; KS-kontingenter, personalforsikringspremier, felles IKT-kostnader (IKT Agder), regnskap-, lønn- og arkivtjenester (AKST), politikere, interkommunalt samarbeid for revisjon og kontrollutvalg, og læringer.

Vurderinger

Fellesområdet viser per 2. tertial 2019 et regnskapsmessig mindreforbruk på 2,8 mill. kroner.

Mindreforbruket skyldes i hovedsak læringeordningen. Læringeordningen har et mindreforbruk på 1,1 mill. kroner per 2. tertial. Dette skyldes helårseffekten av økningen i henhold til vedtaket om økning i læringeordningen. I tillegg har det vært en del sykefravær og avvikling av foreldrepermisjon hvor de opptatte læreplassene står tomme.

Mindreforbruket skyldes også at kommunens kostnader til personforsikringer for 2019 har blitt lavere enn hva som ble varslet. Det er også noen budsjettperiodiseringer på konsulenttjenester og godtgjørelser til politikere som hittil fremstår som mindreforbruk. Sistnevnte vil være i balanse ved årets slutt.

Felles IKT har et merforbruk per 2. tertial på 0,6 mill., som skyldes høyere betalinger til IKT Agder enn budsjettet. Det forventes et merforbruk på felles IKT ved årets slutt.

Samlet antas det at fellesområdet vil få et mindreforbruk ved årets slutt.

Kirke og trossamfunn

Økonomitall

Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Netto lønnsutgifter	0	0	0	0
Andre driftsutgifter	11 880	12 439	12 438	-1
Driftsinntekter	0	0	0	0
NETTO	11 880	12 439	12 438	-1

Innledning

Området kirke og trossamfunn består av de driftstilskuddene som gis til Grimstad kirkelige fellesråd (Den norske kirke) og de tilskudd som gis til andre trossamfunn. Andre trossamfunn har etter gjeldende lovverk krav på samme tilskudd per medlem, som det Den norske kirke mottar per medlem. I 2018 var tilskuddet per medlem kr. 954. Tilskudd til kirkegårder, gravlunder og krematorier skal ikke være med i grunnlaget for tilskuddsberegning per medlem.

Resultat og aktivitet

Kommunestyret har for 2019 bevilget totalt kr. 16,584 mill. i driftstilskudd til Den norske kirke. Per 2. tertial er 3/4 deler av beløpet utbetalt (kr. 12,438 mill.). Årsbudsjettet er periodisert med 1/4 del til utbetaling i starten av hvert kvartal. Når det gjelder andre trossamfunn, så er dette budsjettet med kr. 3,165 mill. for hele året. Dette er i realiteten en anslagspost. Hvor mye som blir utbetalt vil være avhengig av satsen per medlem og antall medlemmer i de ulike trossamfunnene. Det er staten v/Brønnøysundregistrene som registrerer og godkjenner medlemslistene fra trossamfunnene. Oversiktene med antall medlemmer sendes deretter til kommunene, slik at kommunene bruker disse for videre utbetaling av kommunalt tilskudd. Listene fra staten for 2019 kommer på høsten, hvor også budsjettposten for dette er periodisert. Totalt for området kirke og trossamfunn er det et lite avvik på kr. 1 000 (avrundet). Dette skyldes en etterbetaling fra 2018 til et trossamfunn for ett medlem som har blitt godkjent av staten i etterkant av fjoråret.

Finansområdet

Økonomitall

Beskrivelse	Regnskap 2018 August	Regnskap 2019 August	Budsjett 2019 August	Avvik August
Netto lønnsutgifter	0	0	0	0
Andre driftsutgifter	116 510	126 378	146 830	20 452
Driftsinntekter	-978 206	-990 810	-1 019 213	-28 404
NETTO	-861 695	-864 432	-872 383	-7 951

Innledning

Kommunens finansområde består i hovedsak av frie inntekter (skatt, rammetilskudd og inntektsutjevning skatt), netto finanskostnader (renteutgifter, renteinntekter, kompensasjonstilskudd fra Husbanken til tidligere investeringer innen skole, sykehjemsplasser, omsorgsboliger og kirkebygg, avdrag og utbytte fra Agder Energi), eiendomsskatt, pensjons-/lønnskostnader og til sist enkelte mindre poster som bankgebyrer osv. I tillegg sluttregnskapsføres kommunens samlede årsresultat på finansområdet.

Resultat og aktivitet

Totalt for finansområdet er det en periodisert mindreinntekt på kr. 7,9 mill. Årsaken til dette er svakere skatteinngang (kr. 10,0 mill.) enn budsjettet. Øvrige poster enn skatt har dermed i sum en positiv effekt på ca. kr. 2,1 mill. Risikoen for andre poster enn skatt vurderes som liten. Kommentarene videre er derfor om skatteinngangen og inntektsutjevning for skatt.

Grimstad kommune har for perioden januar tom. august 2019 en skatteinngang (inntektsskatt og formueskatt for personer) på kr. 389,6 mill. Dette utgjør kr. 16.761 per innbygger (innbyggertallet er 23 246 per 1. januar 2019). Rådmannens budsjettforslag for 2019 var 93,0 %. Dette ble økt noe av kommunestyret i salderingen for vedtatt budsjett i desember 2018 til 93,8 % Etter 1. tertial 2019 var skatteinngangen 88,0 % mens den nå etter 2. tertial er 86,5 %

I revidert nasjonalbudsjett (RNB) er skatteveksten fra 2018 for alle landets kommuner anslått til 1,2 %. Dette er likevel bare anslag fra regjeringen. Skatteinngangen tom. august viser en skattevekst på 3,6 % for alle kommunene samlet målt mot samme periode i 2018.

Vurderinger

Det er spesielt utviklingen i skatteinngangen både i Grimstad og i landet som har betydning for resultatet innenfor finansområdet. I 2017 var skatteinngangen i Grimstad 103,3 % av landsgjennomsnittet. I 2018 var dette sunket til 90,2 %, mens det hittil i år (2. tertial 2019) utgjør 86,5 %. I 1. tertial ble skattebudsjettet justert ned fra kr. 667,7 mill. til kr. 630,0 mill. Inntektsutjevning for skatt (omfordeling fra andre kommuner) ble justert opp fra budsjettet kr. 19,9 mill. til kr. 56,0 mill. Samlet årsbudsjett etter 1. tertialvedtaket er nå kr. 686,0 mill.

Skatteinngangen i alle landets kommuner var etter 1. tertial 4,4 % høyere enn i 2018 for samme periode. I budsjettforslaget til regulering for 1. tertial la rådmannen til grunn en forventet skattevekst i landet på 2,4 % for hele året (dette har betydning for inntektsutjevningen til Grimstad). Etter 2. tertial er den akkumulerte skatteinngangen i landet sunket til 3,6 %. Regjeringen har ikke kommet med nye korrigerte anslag for 2019, og legger fortsatt til grunn at skatteveksten for kommunene vil bli 1,2 %. Rådmannen ser behov for å justere skattebudsjettet i Grimstad ned ytterligere fra kr. 630,0 mill. til kr. 605,0 mill. (minus 25,0 mill.). Inntektsutjevningen foreslås økt fra kr. 56,0 mill. til kr. 73,0 mill. (pluss 17,0 mill.). Samlet årsbudsjett skatt og inntektsutjevning blir da kr. 678,0 mill. (totalt minus kr. 8,0 mill.). Beregningene tar utgangspunkt i en vekst i landet (som anslått av regjeringen) på 1,2 % og en skatteinngang i Grimstad på 84,3% av landsgjennomsnittet. Skatteinngangen til kommunene per innbygger i landet vil da være kr. 30.871, mens den i Grimstad vil være kr. 26.026.

Forslaget til budsjettreduksjon dekkes inn mot forventet endelige pensjons-/premieavvikskostnader. Aktuarberegninger fra pensjonsselskapene KLP og SPK beregner at kostnadene for Grimstad i 2019 vil bli lavere enn budsjettet. De endelige regnskapsføringene-/tallene for dette blir ikke klare før i januar

2020, så noe usikkerhet ligger der.

Avslutningsvis kommenteres det at det er disse to områdene (skatt med inntektsutjevning) og pensjon (årets premieavvik fra KLP og SPK) som av erfaring gir størst utslag på det endelige årsresultatet for Grimstad kommune. Siden usikkerheten om skatteanslaget både i Grimstad og landet fortsatt er der for resten av 2019, velger rådmannen å "beholde" den positive effekten av reduserte pensjonskostnader innenfor finansområdet, og ikke foreslå økninger av budsjetttrammene innenfor sektorene (helse- og omsorgssektoren, kultur- og oppvekstsektoren og samfunns- og miljøsektoren).

